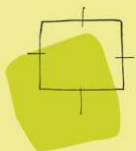

**Advies Natuurwaarden GGZ-terrein
Dennenweg**

BügelHajema
Plek voor ideeën

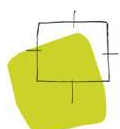
Advies Natuurwaarden GGZ-terrein Dennenweg

Inhoud

Rapport en bijlagen

4 juni 2009

Projectnummer 015.34.51.00.00

Ideeën voor een plek

Inhoudsopgave

1	Samenvatting	5
1.1	Aanleiding onderzoek	5
1.2	Soortenbescherming	5
1.3	Gebiedsbescherming	6
2	Inleiding	7
2.1	Procedure	7
2.2	Soortenbescherming	7
2.3	Gebiedsbescherming	9
3	Beschrijving van het onderzoeksgebied en het voornemen	11
4	Natuurwaarden	17
4.1	Beschermde gebieden	17
4.2	Soortenonderzoek	19
4.2.1	Vaatplanten	21
4.2.2	Zoogdieren - vleermuizen	23
4.2.3	Zoogdieren - overige	24
4.2.4	Vogels	26
4.2.5	Amfibieën	28
4.2.6	Reptielen	31
4.2.7	Vissen	31
4.2.8	Dagvlinders	33
4.2.9	Libellen	34
4.2.10	Overige ongewervelde soorten	35
5	Conclusie	37
5.1	Gebiedsbescherming	37
5.2	Soortenbescherming	37
6	Bronnen	43
6.1	Veldbezoek	43
6.2	Media	43
6.3	Gegevens	43
6.4	Literatuur	43

Bijlagen

Samenvatting

1.1

Aanleiding onderzoek

Voor het terrein van GGZ Drenthe in Assen wordt een nieuw bestemmingsplan opgesteld. In het bestemmingsplan worden de huidige functies vastgelegd en toekomstige ontwikkelingen mogelijk gemaakt. Daarnaast zijn er concrete plannen om naast de forensisch psychiatrische kliniek (FPK) een nieuwe tbs-kliniek te realiseren.

In het kader van de Flora- en faunawet is een onderzoek uitgevoerd naar de aanwezige natuurwaarden in het gebied. Tevens is gekeken naar de effecten op beschermde gebieden in de omgeving.

1.2

Soortenbescherming

Voor de in het kader van de Flora- en faunawet relevante soortengroepen is in tabel A aangegeven of er mogelijk verbodsovertredingen worden verwacht en welke vervolgstap dient te worden genomen.

Tabel A. Verbodsovertredingen en vervolgstappen beschermde soorten Flora- en faunawet

Soortengroep	Verbodsovertreding van beschermde soorten in het plangebied	Vervolgstep
Vaatplanten	Gewone vogelmelk, brede wespenorchis en gewone dotterbloem	Geen, vrijstelling
Vleermuizen	Mogelijke aanwezigheid van verblijfplaatsen meerdere vleermuissoorten in gebouwen en bomen	Nader onderzoek alvorens gebouwen worden gesloopt of bomen worden gekapt (voor verdere details zie paragraaf 4.2.2)
Overige zoogdieren	Aardmuis, bunzing, dwergspitsmuis, egel, gewone bosspitsmuis, haas, hermelijn, huisspitsmuis, konijn, ree, rosse woelmuis, twee kleurige bosspitsmuis, vos, wezel en woelrat	Geen, vrijstelling
	Eekhoorn	Nader onderzoek alvorens bomen worden gekapt (zie paragraaf 4.2.3)

Soortengroep	Verbodsovertreding van beschermde soorten in het plangebied	Vervolgstep
Vogels	Meerdere broedvogelsoorten, waaronder enkele soorten van de Rode lijst.	Geen, indien bij de werkzaamheden rekening wordt gehouden met het broedseizoen
	Grote bonte specht	Nader onderzoek alvorens bomen worden gekapt (zie paragraaf 4.2.3)
Amfibieën	Bastaardkikker, bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander	Geen, vrijstelling
Reptielen	Alpenwatersalamander	Ontheffing aanvragen
Vissen	Bermpje en kleine modderkruiper	Ontheffingsaanvraag bij werkzaamheden aan watergangen (zie paragraaf 4.2..7)
Dagvlinders	-	-
Libellen	-	-
Overige soorten	-	-

1.3

Gebiedsbescherming

Het plangebied is geen onderdeel van een gebied uit de Natuurbeschermingswet 1998. Het dichtstbijzijnde gebied hieruit is het Natura 2000-gebied Drentse Aa op ongeveer 500 m ten oosten van het plangebied. Gezien de aard van de ontwikkelingen zijn geen negatieve effecten te verwachten op dit gebied. Voor deze activiteit is daarom geen vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet nodig. Op dit punt is het aan het bevoegd gezag, het College van Gedeputeerde Staten van de provincie Drenthe, om deze visie te bevestigen.

Met de provincie Drenthe heeft medio april 2009 overleg plaatsgevonden over de voorgestelde herbegrenzing van de Ecologische Hoofdstructuur op basis van de in de bijlagen opgenomen notitie. De provincie gaat akkoord met deze herbegrenzing. De activiteit zal op het punt van de gebiedsbescherming van de Ecologische Hoofdstructuur door het College van Gedeputeerde Staten van de provincie Drenthe worden beoordeeld als niet in strijd met het POP II Drenthe (2004) en de herziening van 7 december 2007.

Inleiding

2

2.1

Procedure

Ten behoeve van de procedure voor het bestemmingsplan GGZ-terrein aan de Dennenweg in de gemeente Assen is het conform artikel 3.1.6 van het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) noodzakelijk een onderzoek uit te voeren naar de aanwezige natuurwaarden in het gebied (soortenbescherming en gebiedsbescherming).

2.2

Soortenbescherming

Op 1 april 2002 is de Flora- en faunawet in werking getreden. Het soortenbeleid uit de Vogelrichtlijn van 1979 en de Habitatrichtlijn van 1992 van de Europese Unie is hiermee in de nationale wetgeving verwerkt.

Achter de Flora- en faunawet staat het idee van de zorgplicht voor in het wild levende dieren en planten (zowel beschermde als onbeschermde) en hun leefomgeving. Die zorgplicht houdt in ieder geval in dat iedereen die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen heeft voor flora of fauna, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten. Diegene moet alle maatregelen nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden verwacht om die nadelige gevolgen te voorkomen, zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken (artikel 2).

ZORGPLICHT

Volgens de Flora- en faunawet is het verboden om beschermde planten te verwijderen of te beschadigen (artikel 8), beschermde dieren te doden, te verwonden, te vangen (artikel 9) of opzettelijk te verontrusten (artikel 10) en voortplantings- of vaste rust- en verblijfplaatsen te beschadigen (artikel 11). Ook het rapen of beschadigen van eieren van beschermde dieren is verboden (artikel 12).

Beschermde zijn de inheemse zoogdieren (met uitzondering van huismuis, bruine rat en zwarte rat), alle inheemse vogels, amfibieën en reptielen, sommige planten, vissen, vlinders, libellen, kevers en mieren en rivierkreeft, wijngaardslak en Bataafse stroommossel. Deze soorten zijn vermeld op lijsten die zijn gebaseerd op het Besluit aanwijzing dier- en plantensoorten Flora- en faunawet. De verboden in de artikelen 9, 10 en 11 gelden niet voor mol, bosmuis en veldmuis. Ook gelden ze niet voor huisspitsmuis als deze zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevindt.

SOORTENBESCHERMING

BESCHERMINGSREGIMES

Op 23 februari 2005 is de AMvB 2004 betreffende artikel 75 van de Flora- en faunawet in werking getreden. Deze AMvB deelt de in Nederland beschermde soorten in drie beschermingsregimes in. In de 'Lijst van alle soorten beschermd onder de Flora- en faunawet' worden de soorten ingedeeld in tabellen (zie ook bijlage 9):

- Algemene soorten (in dit rapport aangegeven als 'soorten in tabel 1'). Voor deze soorten geldt bij ruimtelijke ontwikkelingen vrijstelling voor de verbodsbepalingen genoemd in de artikelen 8 tot en met 12 van de Flora- en faunawet.
- Overige soorten (in dit rapport aangegeven als 'soorten in tabel 2'). Voor overige soorten en vogelsoorten geldt eveneens een vrijstelling bij ruimtelijke activiteiten, mits de activiteiten worden uitgevoerd op basis van een door de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit goedgekeurde gedragscode. Zolang geen gedragscode is opgesteld, moet voor verstoring van de soorten uit tabel 2 ontheffing worden aangevraagd.
- Strikt beschermde soorten. Bijlage 1-soorten van de AMvB 2004 en bijlage IV-soorten van de Habitatrichtlijn (in dit rapport aangegeven als 'soorten in tabel 3'). Voor deze soorten geldt in principe geen vrijstelling. Voor verstoring van deze soorten en van vogels kan slechts onder bepaalde voorwaarden ontheffing worden verleend.

BIJLAGE IV-SOORTEN

De soorten die in het kader van de Europese Habitatrichtlijn zijn geplaatst op bijlage IV van te beschermen soorten (Richtlijn 92/43/EEG van de Raad van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna), zijn als gevolg hiervan in Nederland in de Flora- en faunawet van 2002 opgenomen als streng beschermde soort. De verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet voorzien echter niet in het criterium 'goede instandhouding van de soort'. Dat aspect moet daarom zolang de Flora- en faunawet niet is aangepast, expliciet worden afgewogen voor elk ruimtelijk plan.

In het kader van de Wet ruimtelijke ordening (Wro) zal de gemeenteraad, die besluit over een bestemmingsplan waarin de belangen van een streng beschermde soort kunnen spelen, hiervoor in het vaststellingsbesluit zelf een expliciete afweging moeten opnemen (ABRS 28 februari 2007 200604026/1). Daarbij moet uiteraard op grond van adviezen van deskundigen, gebaseerd op goed onderzoek (ABRS 23 augustus 2006 200600506/1), kunnen worden overwogen dat het voortbestaan van de soort ter plekke door de toe te laten ontwikkelingen niet wordt bedreigd.

Op dit moment (1 mei 2009) loopt er een voorhangprocedure voor een AMvB. De minister van Landbouw, Natuurbeheer en Voedselkwaliteit hoopt dat dit aspect uit de Flora- en faunawet voor 1 juli 2009 is gerepareerd.

HABITAT

De Flora- en faunawet beschermt individuele exemplaren van een soort en vaste rust- en verblijfplaatsen van diersoorten. Voor een goede instandhouding van een diersoort zijn echter ook behoud van foerageergebied en migratieroutes nodig. Dat wordt in dit rapport ook meegewogen.

Deze aspecten worden in de nieuwe interne handleiding van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit ook overwogen bij de besluitvorming over ontheffingsverlening.

In dit rapport wordt tevens aandacht geschonken aan soorten van de Rode lijst. Hierop staan Nederlandse soorten die bijzondere aandacht nodig hebben. Deze soorten worden bedreigd, zijn zeldzaam of erg kwetsbaar of nemen sterk in aantal af (zie bijlage 8). De Rode lijsten zijn officieel door de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit vastgesteld (Besluit Rode lijsten flora en fauna, november 2004). Veel rode lijstsoorten (vooral planten) worden echter niet door de Flora- en faunawet beschermd en hebben daardoor geen duidelijke juridische status.

RODE LIJST

2.3

Gebiedsbescherming

Naast het soortenbeleid uit de Europese Vogelrichtlijn (1979) en de Habitatrichtlijn (1992) moet op grond van artikel 3.1.6 van het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) ook aandacht worden besteed aan beschermde natuurgebieden uit deze regelgeving. Dit is uitgewerkt in het Natura 2000-beleid. Natura 2000 is het netwerk van natuurgebieden in de Europese Unie die worden beschermd op grond van de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn. De richtlijnen geven aan welke typen natuur en welke soorten precies moeten worden beschermd. De lidstaten wijzen daarvoor speciale beschermingszones aan. In het kader van de Vogelrichtlijn zijn speciale beschermingszones aangewezen ter bescherming van vogelsoorten vermeld in bijlage I van deze richtlijn, van trekvogels op de Nederlandse Rode lijst en van hun habitatten. Deze aanwijzing is in Nederland nagenoeg voltooid. In het kader van de Habitatrichtlijn zijn speciale beschermingszones aangemeld bij de Europese Commissie ter bescherming van leefgebieden vermeld in bijlage I en van planten- en diersoorten vermeld in bijlage II van deze richtlijn. Alle gebieden die zich kwalificeren voor aanmelding zijn op grond van de genoemde richtlijnen beschermd alsof ze al zijn aangewezen.

Onder de oude Natuurbeschermingswet 1967 vielen twee typen gebieden: nationale en beschermde natuurmonumenten en gebieden die de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit heeft aangewezen ter uitvoering van verdragen of andere internationale verplichtingen. Per 1 oktober 2005 vallen de Natura 2000-gebieden samen met de twee hiervoor staande typen gebieden onder de Natuurbeschermingswet 1998. Daar waar de beschermde natuurmonumenten samenvallen met een Natura 2000-gebied, verliest het gebied zijn status als beschermd natuurmonument. Voor ingrepen in of in de omgeving van een dergelijk gebied moet door middel van een vooroverleg tussen bevoegd gezag en initiatiefnemer worden ingeschat of er een kans is op een significant negatief effect. Wanneer geen wetenschappelijke zekerheid is dat er geen significant negatief effect is, moet een passende beoordeling worden uitgevoerd. Indien er mogelijk wel een negatief effect is, maar dit zeker niet signi-

NATUURBESCHERMINGS-
WET

ficant is, moet een verslechterings- en verstoringstoets worden uitgevoerd. Voor beide toetsen moet de initiatiefnemer de gegevens aanleveren in de vorm van een Natuurbeschermingswetrapport. Het bevoegd gezag toetst deze rapportage op verzoek van de initiatiefnemer. Dit is bijna altijd het college van Gedeputeerde Staten van de provincie. In beginsel verleent het bevoegd gezag alleen een vergunning als zekerheid is verkregen dat de activiteit de natuurlijke kenmerken van het gebied niet aantast.

De omvang van de effecten wordt getoetst aan de instandhoudingsdoelstellingen van het betreffende beschermde gebied. Deze doelstellingen zijn of worden opgenomen in de aanwijzingsbesluiten en de beheersplannen. In het aanwijzingsbesluit van het Natura 2000-gebied staat vanwege welke soorten en habitatten en om welke reden het gebied is aangewezen. De instandhoudingsdoelstellingen van een gebied mogen niet worden geschaad. Deze instandhoudingsdoelstellingen zijn echter ten tijde van het schrijven van dit rapport voor tien gebieden klaar. Voor de overige gebieden zijn ze niet of alleen in concept klaar en nog niet van kracht. Inmiddels zijn 119 gebieden (eerste tranche en Waddentranche) voor aanwijzing in procedure gebracht. De ontwerpbesluiten van deze aanwijzingen hebben in 2007 ter inzage gelegen. De minister heeft op 19 februari 2008 de eerste drie en op 25 februari 2009 de volgende zeven gebieden definitief aangewezen. Uit het eerste tranche zijn de gebieden Voorne Duin, Duinen Goeree & Kwade Hoek en Voordelta aangewezen. Uit het Waddentranche zijn de gebieden Waddenzee, Duinen en Lage Land Texel, Duinen Vlieland, Duinen Terschelling, Duinen Ameland, Duinen Schiermonnikoog en Noordzeekustzone aangewezen. De conceptaanwijzingsprocedure voor een aantal van de resterende 43 gebieden is eind 2008 gestart. Voorlopig wordt daarom, voor het overgrote deel van de gebieden, getoetst aan de bestaande gebiedsdocumenten.

ECOLOGISCHE HOOFD- STRUCTUUR

De Ecologische Hoofdstructuur uit de Nota Ruimte (Regeringsbeslissing 2006) en het POP-Drenthe geniet een vergelijkbare bescherming. Ingrepen bij deze gebieden worden door het bevoegd gezag, het college van Gedeputeerde Staten van de provincie, getoetst bij een ruimtelijke procedure. De Ecologische Hoofdstructuur mag niet worden aangetast. Aantasting wordt alleen verdedigbaar geacht als aantoonbaar is dat het project van groot openbaar belang is en er geen redelijk alternatief bestaat. Hier geldt het zogenaamde 'nee, tenzij'-principe. De aantasting moet zoveel mogelijk worden gemitigeerd. Restschade moet worden gecompenseerd.

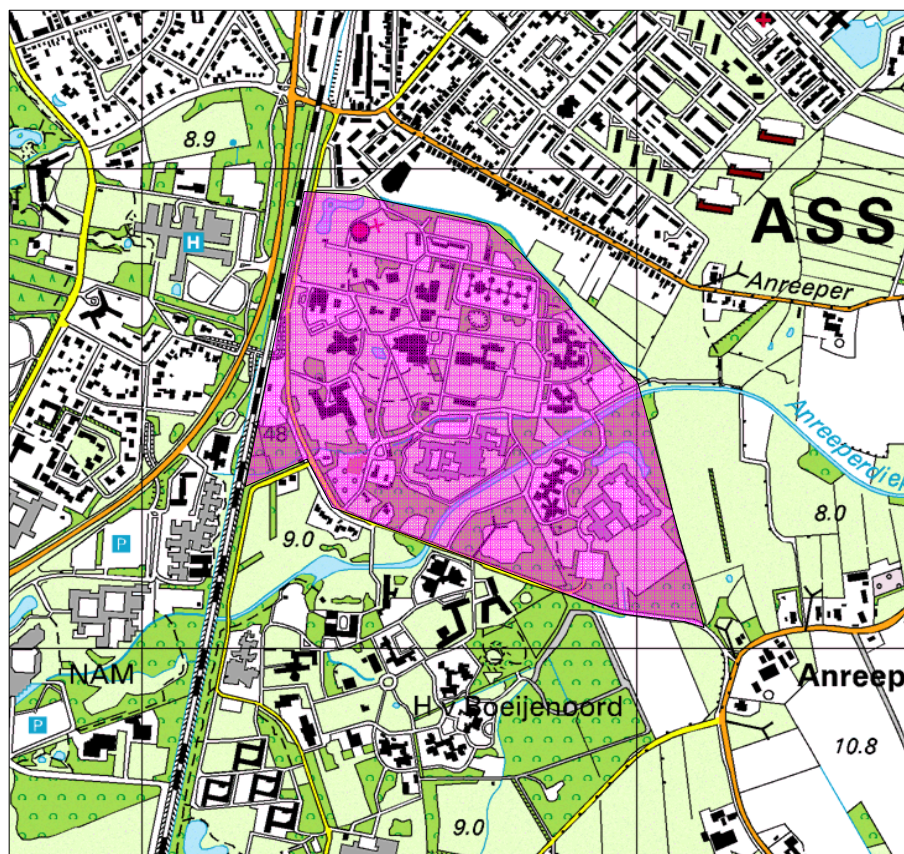
In juli 2007 is door het Rijk en de provincies het beleidskader Spelregels EHS, Beleidskader voor compensatiebeginsel, EHS-saldobenadering en herbegrenzen EHS uitgegeven. Met dit beleidskader kan maatwerk worden geboden. In het beleidskader wordt onder andere een beoordelingskader gegeven (significantie) en wordt aangegeven dat ook externe werking een expliciet te beoordelen effect is.

B e s c h r i j v i n g v a n h e t o n d e r z o e k s g e - b i e d e n h e t v o o r - n e m e n

3

Het terrein van GGZ Drenthe is gelegen aan de zuidoostzijde van Assen en ten oosten van de Europaweg-Zuid en de spoorlijn Assen-Zwolle. De locatie Dennenweg is destijds ontstaan in de bossen aan de zuidoostzijde van het centrum, aan de rand van de stad. De locatie ligt op de overgang van het stedelijk gebied naar het open, landelijk gebied. Het terrein wordt aan de noordkant begrensd door de Nijlandsloop, een kleinschalige zijtak van het Anreperdiep. De Dennenweg, Burgemeester Lohmanweg, het Kerkpad en de Oude Trambaan die in elkaars verlengde liggen, vormen tezamen de west- en zuidgrens van het plangebied. Ten westen van het GGZ-terrein bevindt zich de spoorlijn Assen-Zwolle en de Europaweg-Zuid; verder westwaarts ligt het Asserbos (Sterrebos). Het driehoekige terrein, waar 'De Wieken' en de forensisch psychiatrische kliniek (FPK) zijn gebouwd, vormt de oostgrens van het plangebied. Ten oosten van het plangebied liggen het landelijk gebied en het beekdal van de Drentsche Aa. Figuur 1 geeft een overzicht van de ligging van het onderzoeksgebied.

BEGRENZING ONDER-
ZOEKSGBIED

Figuur 1. onderzoeksgebied (roze), omliggend gebied en kilometerhokken (grijze lijnen)

BEBOUWING	Het bebouwingsbeeld van het GGZ-terrein is zeer divers. Van elk decennium na 1930 zijn de bekende, typerende bouwstijlen aanwezig. Naast de diversiteit in architectuurstijlen zijn ook de functies van de diverse gebouwen duidelijk afleesbaar: personeelsflats, woonhuizen, woonpaviljoens, facilitaire bebouwing, dagbesteding, kantoorobjecten, een kassencomplex en een besloten forensisch psychiatrische kliniek uit de negentiger jaren van de vorige eeuw. De bebouwing is zeer verspreid gelegen, met ruime onderlinge afstanden. In het gebied komen allerlei soorten bouwvormen voor. Over het algemeen telt de bebouwing niet meer dan één of twee verdiepingen. Het overwegende beeld wordt bepaald door platte daken.
GEBIEDSBESCHRIJVING	Ten behoeve van de beschrijving van het onderzoeksgebied wordt het in enkele deelgebieden verdeeld (zie figuur 2). Bij de beschrijving van het voorkomen van verschillende soortengroepen (zie hoofdstuk 4) wordt waar nodig verwezen naar deze deelgebieden.
DEELGEBIED A	Dit bosperceel bevindt zich tussen de spoorlijn, de Burgemeester B. Lohmanweg en het Stadsbroekloop.

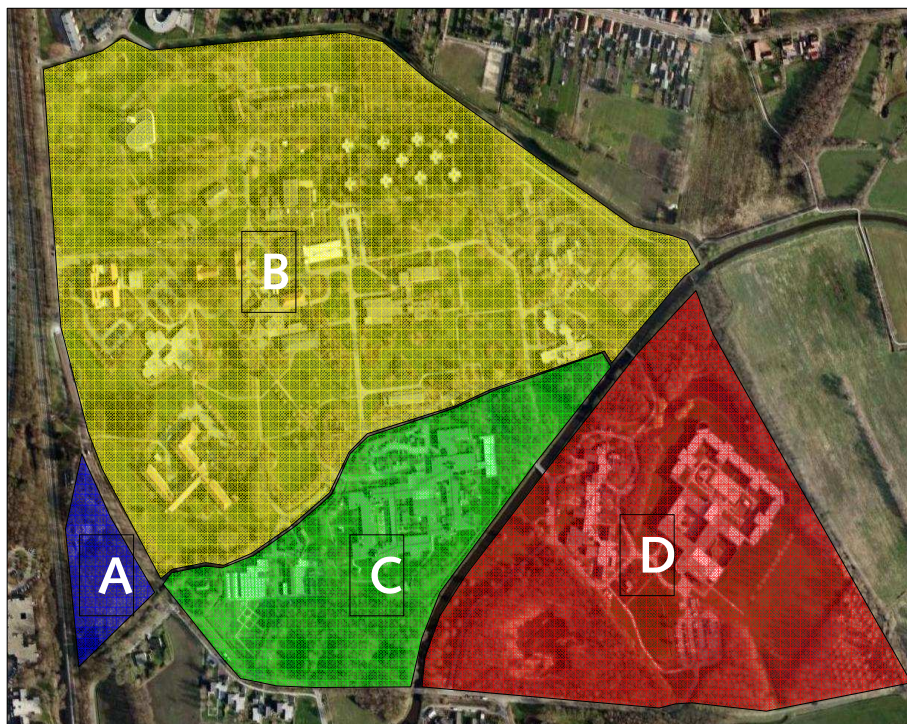
Dit gebied vormt op dit moment geen onderdeel van het bestemmingsplan, maar komt in de toekomst mogelijk in aanmerking voor de realisatie van parkeergelegenheid.

Het is een parkachtig gebied met daarin het merendeel van de aanwezige bebouwing van GGZ Drenthe tussen Nijlandsloup, Stadsbroekloop en Dennenweg-Burgemeester B. Lohmanweg. In dit gebied is, zoals eerder beschreven, de bebouwing in verschillende verschijningsvormen verspreid aanwezig in een parkachtig landschap. De bebouwing is onderling verbonden door enkele hoofdwegen, maar ook via kleinere voetpaden. De meeste gebouwen hebben een eigen parkeervoorziening. In de noordwesthoek ligt een grote vijver en centraal ligt een kleine vijver. Op een aantal locaties zijn bredere groenstru-welen en kleine bospercelen aanwezig. Dit betreft voornamelijk de gehele strook langs de Nijlandsloup, Ten zuiden van de personeelsflat en ten noorden van het gebouw Hoge wal ligt een klein naaldbomenperceel. Verspreid, maar ook in de vorm van lanen, staan op het terrein oude, vaak forse bomen. Het merendeel betreft zomereiken. Rondom de meeste bebouwing zijn borders aangebracht met daarin lage heesters. Tussen de gebouwen onderling bevindt zich voornamelijk een strak gemaaid gazon met daarin verspreid staande bo-men en struiken. Door het gebied zijn enkele kleinere sloten aanwezig die dienen ter afwatering. Tijdens het veldbezoek stond in de meeste sloten slechts een kleine laag water.

DEELGEBIED B

Dit gebied wordt begrensd door Stadsbroekloop, Anreperdiep en Burgemeester B. Lohmanweg. In de noordwesthoek liggen moestuinen en enkele kassen met daarbij horende werkschuren. Het zuidelijke deel wordt gevormd door een verruigd gebied, waar voorheen drie gebouwen hebben gestaan. Dit gebied is door een brede houtsingel afgescheiden van het noordelijk gelegen complex De Vierackers. Het deel waar de bebouwing heeft gestaan, maakt echter geen onderdeel uit van het bestemmingsplan. In het midden van het gebied staat het complex De Vierackers met daaromheen een gazon en enkele borders. Ten westen van de bebouwing is een kleine dierenboerderij aanwezig. In het ooste-lijke deel bevinden zich twee kleine bospercelen met daartussen een grasland.

DEELGEBIED C

Figuur 2 Deelgebieden onderzoeksgebied

DEELGEBIED D

Dit gebied wordt in het zuiden begrensd door de Burgemeester B. Lohmanweg en in het verlengde hiervan door het Kerkpad en de Oude Trambaan. Ten westen ligt het Anreperdiep en aan de oostzijde ligt een sloot met daarachter een weiland. In het midden van het gebied staan het FPK en De Wieken. Ten zuiden van het FPK ligt een sportveld met ten zuiden hiervan een populierenbos. Langs de gehele oostzijde is een houtsingel aanwezig die nabij het Anreperdiep een bosperceeltje vormt met daarin een vistrap om de daar aanwezige stuw in het Anreperdiep te omzeilen. Ten noorden van het FPK ligt een bergingsvijver die aansluit op de vistrap. In de zuidwestelijke helft ligt een klein heideterrein met daarom heen een bosperceel. Tussen dit terrein en het Anreperdiep ligt een brede grasstrook met enkele verspreid staande bomen.

WATEREN

In het gebied zijn enkele wateren aanwezig. De belangrijkste zijn het Anreperdiep en de aantakende zijstroompjes Stadsbroekloop en Nijlandsloup. Deze zijn onderdeel van het beekstelsel van de Drentsche Aa. Deze beken en beekjes manifesteren zich op het terrein van GGZ Drenthe als cultuurtechnische, brede sloten met steile oevers. Ten zuiden van het FPK komt een watergang het gebied in die middels een duiker verbonden is met de bergingsvijver ten noorden van het gebouw.

BODEM EN WATER

De bodemsamenstelling en de grondwaterstand zijn voor veel planten- en diersoorten een bepalende factor voor het voorkomen in een gebied. Volgens de bodemkaart is het grootste gedeelte van het gebied niet gekarteerd. Gezien de wel gekarteerde omliggende gebieden bestaat het noordelijke deel (deelgebied B) grotendeels uit Veldpodzolgronden die zijn ontstaan in lemig fijn zand. Onder deze zandrug ligt keileem of potklei beginnend tussen 40 en 120 cm en

deze laag is tenminste 20 cm dik. Deelgebied C ligt in het oude beekdal van het Anreperdiep. Deze gronden bestaan uit Madeveengronden met zand ondieper dan 120 cm, zonder humuspodzol. Deze bodem is plaatselijk ijzerrijk, ondieper dan 50 cm beginnend en tenminste 10 cm dik. De zuidelijke gronden (deelgebied D) bestaan uit Beekeerdgronden ontstaan in lemig fijn zand. Deelgebied B is relatief droog te noemen met de gemiddeld hoogste grondwaterstand tussen de 40 en 80 cm onder het maaiveld. De gemiddeld laagste grondwaterstand ligt meer dan 120 cm onder het maaiveld. Deelgebieden C en D hebben de gemiddeld hoogste grondwaterstanden, namelijk ondieper dan 40 cm onder het maaiveld. De gemiddeld laagste grondwaterstand bevindt zich tussen de 80 en 120 cm onder het maaiveld.

Bij de gebouwen De Vierackers, De Wieken en het FPK is op dit moment ook sprake van (grond)wateroverlast.

Het gebied heeft een relatief sterk gereguleerd waterregiem, waardoor eventuele infiltratie- en kwelaspecten in de deelgebieden A & B niet meer in de vegetatie en verdere natuurwaarden tot uitdrukking komen. In deelgebieden C en D is door de relatief hoge grondwaterstand wel beïnvloeding van de vegetatie aanwezig. Hier wordt in paragraaf 4.2.1 vaatplanten verder op ingegaan.

De grootscheepse ontwikkelingen die de komende jaren op het terrein gaan plaatsvinden, zijn onder andere: nieuwbouw van een tbs-kliniek, vervangende nieuwbouw voor De Wieken en De Vlint met 70 plaatsen, nieuwbouw CGG Ouderen met 27 plaatsen, nieuwbouw van het Topreferent Traumacentrum (TRTC) en de nieuwbouw van een (poli)kliniek voor verstandelijk gehandicapten.

PLANNEN

Na de sloop van het grootschalige bebouwingscomplex De Vierackers (deelgebied C) zal op deze locatie geen nieuwbouw meer plaatsvinden. Dat betekent dat de driehoek die tussen de beide beeklopen ligt, als centrale natuurlijke, natte wig kan worden ontwikkeld. Hierdoor wordt het GGZ-terrein globaal verdeeld in twee bebouwde gebieden; het gebied ten noorden van de 'bekendriehoek' (het belangrijkste conglomeraat van GGZ-gebouwen rond de hoofdentree) en het kleinere bebouwde gebied ten zuiden hiervan (met daarin de Forensisch Psychiatrische Kliniek en in de toekomst de tbs-kliniek). In figuur 3 is een globale inrichtingsschets van de toekomstige inrichting weergegeven.

Het is de bedoeling dat de beken qua beloop en oeverbehandeling een veel natuurlijker karakter gaan krijgen. Dit betekent hermeandering van de beeklopen en het toepassen van flauwere oevertaluds zonder beschoeiing. De waterloop die nu ter hoogte van het FPK via een duiker op de bergingsvijver aansluit, wordt verlegd. Deze komt nu ten oosten van het heideterrein te liggen om ten noorden hiervan aan te sluiten op het Anreperdiep. Hier ligt momenteel reeds een kleine sloot. De westelijke oever zal natuurlijk worden ingericht. Hiervoor zal een deel van het aanwezige boscomplex worden verwijderd. Vanaf het Anreperdiep zal een aftakking worden gemaakt die aansluit op de bergingsvijver, zodat enige doorstroming wordt gegarandeerd.

De bestaande boscomplexen, boomgroepen en solitaire bomen op het terrein worden zoveel mogelijk gespaard. De gemeente Assen heeft een inventarisatie

gemaakt van monumentale bomen in particulier en gemeentelijk eigendom (De Groene Trots van Assen, lijst van monumentale bomen (Particulier & Gemeentelijk), november 2006, Dienst Stadsbeheer Gemeente Assen). Uit deze inventarisatie is gebleken dat op het terrein van de GGZ 91 monumentale bomen staan. Deze monumentale bomen blijven bij de herinrichting allemaal behouden. Deze bomen staan hoofdzakelijk in deelgebied B.

Figuur 3. Globale inrichtingsschets GGZ Drenthe (BügelHajema Adviseurs, april 2009)

4.1

Beschermde gebieden

Het plangebied is geen onderdeel van een gebied uit de Natuurbeschermingswet 1998. Het dichtstbijzijnde gebied hieruit is het Natura 2000-gebied Drentse Aa. Het Drentse Aa-gebied is een van de laatste gave stroomdalen van ons land. Het plangebied staat door middel van het Anreperdiep in rechtstreekse verbinding met het Deurzerdiep, dat onderdeel uitmaakt van het Drentse Aa-gebied.

INVENTARISATIE

Binnen het plangebied ligt een gebied dat onderdeel uitmaakt van de Ecologische Hoofdstructuur. Het betreft de oostelijke helft van het plangebied (zie figuur 4). Dit gedeelte van de Ecologische Hoofdstructuur bestaat hoofdzakelijk uit bebouwing (FPK) met aangrenzend een sportterrein. Aan de noord- en zuidzijde liggen twee populierenbosjes. De realisatie van de tbs-kliniek is geprojecteerd in het sportterrein en het zuidelijke populierenbosje. Daarom is een herbegrenzingsvoorstel opgesteld (zie bijlage 10). De bestaande Ecologische Hoofdstructuur rond het FPK-gebouw is ecologisch gezien van betrekkelijk geringe waarde. Door de aanwezigheid van de bebouwing en het bestaande gebruik zijn de kansen voor versterking van deze waarden betrekkelijk gering. Met de voorgestelde grenswijziging wordt de totale oppervlakte van de Ecologische Hoofdstructuur aanzienlijk vergroot. De aanwezige variatie in abiotiek wordt beter benut, waardoor de ecologische waarde van het eindplaatje, een complex van beeklopen, schraalland, heidevegetaties, elzenwilgenbroek en eiken-berkenbos meer waard is dan de som der delen. De voorgestelde areaaluitbreiding als gevolg van de herbegrenzing zal in de toekomst nog verder worden vergroot door de sloop van De Vierackers (deelgebied C) en de ontwikkeling als natte wig. In de toekomst is in dit gebied ruimte om het momenteel gekanaliseerde Anreperdiep weer te laten meanderen.

Figuur 4. Huidige en voorgestelde begrenzing Ecologische Hoofdstructuur

EFFECTEN Beschermde gebieden in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 liggen op voldoende afstand van het plangebied. Het bestemmingsplan maakt geen ontwikkelingen mogelijk die een negatieve invloed kunnen hebben op de hydrologie van het Anreperdiep. Indien de voorgestelde EHS-herbegrenzing wordt doorgevoerd met de daaronder liggende herinrichting van het gekanaliseerde Anreperdiep zal dit tot positieve effecten leiden. Gezien de aard van de ingrepen zijn geen negatieve effecten te verwachten op dit beschermde gebied. Voor deze activiteit is daarom geen vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet nodig. Dit kan in het kader van de oriëntatiefase worden bevestigd door deze rapportage voor te leggen aan vertegenwoordigers van het bevoegd gezag. Desgewenst kan dit rapport door de initiatiefnemer en de opstellers, met de vertegenwoordigers van het bevoegd gezag worden besproken.

Met de provincie Drenthe heeft medio april 2009 overleg plaatsgevonden over de voorgestelde herbegrenzing van de Ecologische Hoofdstructuur op basis van de in bijlage 10 opgenomen notitie. De provincie is akkoord met deze herbegrenzing. De activiteit zal op het punt van de gebiedsbescherming van de Ecologische Hoofdstructuur door het College van Gedeputeerde Staten van de provincie Drenthe worden beoordeeld als niet in strijd met het POP II Drenthe (2004) en de herziening van 7 december 2007.

4.2

Soortenonderzoek

Het plangebied ligt in de kilometerhokken¹ 234-555 en 235-555 en in uurhok¹ 12-43. Figuur 1 geeft een overzicht van het plangebied en de omliggende kilometerhokken.

LIGGING

Voor het soortenonderzoek zijn gegevens gebruikt van Het Natuurloket² (zie tabel B) en de provincie Drenthe. Daarnaast zijn per uurhok waarnemingen verzameld uit de landelijke en provinciale soortenatlassen voor zoogdieren, vleermuizen, broedvogels en vissen.

BESTAANDE INFORMATIE

De verspreidingsgegevens van reptielen, amfibieën en vissen zijn (tevens) afkomstig uit het Waarnemingenoverzicht 2006 van Stichting RAVON. De verspreidingsgegevens van dagvlinders en libellen zijn (tevens) afkomstig uit het Waarnemingenverslag 2007 'Dagvlinders, libellen en sprinkhanen' van EIS-Nederland, De Vlinderstichting en de Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie. Tot slot is de website www.waarneming.nl geraadpleegd. Op deze website worden waarnemingen getoond die voornamelijk door vrijwilligers zijn verzameld. Genoemde website wordt bij de soortenbespreking alleen genoemd indien de waarnemingen een toegevoegde waarde hebben.

Enkele verspreidingsgegevens van de hiervoor genoemde bronnen berusten voor een deel op dezelfde waarnemingen. Het verschil tussen deze bronnen ligt in de schaal van weergave en de waarnemingsperiode. De gebruikte gegevens zijn opgenomen in de bijlagen.

De gegevens die staan geregistreerd per kilometerhok of per uurhok zijn niet rechtstreeks tot het te onderzoeken plangebied te herleiden. Voor de interpretatie van deze gegevens is ecologische veldkennis noodzakelijk.

¹ Een kilometerhok is een vastgelegd gebied van 1 km bij 1 km. De Topografische Dienst heeft deze hokken ingevoerd als rasterverdeling voor het tekenen van de topografische kaarten van Nederland. Een uurhok is een gebied van 5 km bij 5 km gebaseerd op dezelfde verdeling.

² Het Natuurloket is een onafhankelijke informatiemakelaar die gegevens over beschermde soorten toegankelijk maakt. Deze gegevens zijn afkomstig uit de databanken van talloze organisaties, verenigd in de Vereniging Onderzoek Flora en Fauna (VOFF). Het Natuurloket bezit zelf geen gegevens. Het Natuurloket is een initiatief van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit en de organisaties binnen de VOFF (www.natuurloket.nl).

Tabel B. Opgave van Het Natuurloket (d.d. 8 april 2009)

Rapportage voor kilometerhok X:234 / Y:555

Soortgroep	FF1*	FF23*	FF vogels	Hrl*	RL*	Volledigheid*	Detail*	Actualiteit*
Vaatplanten	3	2			8	goed	-	1991-2007
Mossen						niet		1997-2007
Korstmossen						niet		1992-2007
Paddestoelen					9	redelijk	0%	1992-2007
Zoogdieren						matig		1997-2007
Broedvogels						niet		1996-2007
Watervogels						redelijk	0%	96/97-06/07
Reptielen						niet		1992-2007
Amfibieën	1					slecht	51-100%	1992-2007
Vissen						niet		1992-2007
Dagvlinders						matig		1998-2008
Nachtvlinders						niet		1980-2008
Libellen						niet		1993-2007
Sprinkhanen						niet		1993-2007
Overige ongewervelden						slecht		1993-2007

Rapportage voor kilometerhok X:235 / Y:555

Soortgroep	FF1*	FF23*	FF vogels	Hrl*	RL*	Volledigheid*	Detail*	Actualiteit*
Vaatplanten						slecht	-	1975-1990
Mossen						slecht		1997-2007
Korstmossen					4	goed	51-100%	1992-2007
Paddestoelen					1	slecht	0%	1992-2007
Zoogdieren	6					redelijk		1997-2007
Broedvogels			1		1	slecht	0%	1996-2007
Watervogels						redelijk	0%	96/97-06/07
Reptielen						niet		1992-2007
Amfibieën	1					slecht	51-100%	1992-2007
Vissen						niet		1992-2007
Dagvlinders					1	redelijk	0%	1998-2008
Nachtvlinders						redelijk		1980-2008
Libellen						goed		1993-2007
Sprinkhanen						niet		1993-2007
Overige ongewervelden						slecht	1-10%	1993-2007

Legenda

FF1 = Flora-en faunawet lijst 1(vrijstelling)

FF23 = Flora- en faunawet lijst 2 + 3 (streng beschermd)

Hrl = Habitatrichtlijn (alleen bijlage 2 en 4)

RL = Rode lijst

Volledigheid:

Hiermee wordt aangegeven of op basis van de gebrachte bezoeken een volledig overzicht is te verwachten van de soorten van de betreffende soortgroep.

Detail: Met dit percentage wordt aangegeven welk aandeel van alle van dit kilometerhok beschikbare gegevens van rode lijstsoorten en wettelijk beschermde soorten er ook informatie op detailniveau (tenminste op 100m. nauwkeurig) beschikbaar is.

Actualiteit: per groep is aangegeven uit welke periode de gegevens zijn opgenomen

Het plangebied is medio april 2009 bezocht om een indruk te krijgen van het plangebied, de omgeving en de voorkomende flora en fauna (zie paragraaf 6.1).

VELDWERK

Het veldbezoek is niet voor alle soortgroepen in het meest geschikte seizoen uitgevoerd. Gezien de aard van het plangebied kan met behulp van de indruk die van het plangebied is verkregen, de kennis over leefgebieden van soorten en de beschikbare gegevens van alle soortengroepen, toch met voldoende zekerheid een oordeel worden gegeven over het voorkomen van soorten in het gebied.

4.2.1

V a a t p l a n t e n

Volgens de opgave van Het Natuurloket is het kilometerhok 234-555 goed en 235-555 slecht onderzocht op het voorkomen van vaatplanten in de periode van 1991 tot en met 2007. Gedetailleerde soortengegevens zijn afkomstig van de provincie Drenthe en zijn gebaseerd op de Atlas van de Drentse flora (1999) met gegevens over de periode 1970-1995, aangevuld met gegevens van 1990 tot heden. Deze gegevens zijn recent, volledig en gedetailleerd. Gezien de aard van het gebied geeft het veldbezoek in combinatie met deze gegevens een voldoende beeld voor dit onderzoek.

GEGEVENS

Volgens de opgave van Het Natuurloket zijn in het kilometerhok drie beschermde tabel 1-soorten en twee tabel 2-soorten aangetroffen. Uit de gegevens van de provincie Drenthe zijn in de kilometerhokken de tabel 1-soorten brede wespenorchis, gewone vogelmelk, gewone dotterbloem en de tabel 2-soorten wilde gagel, jeneverbes, en klokjes gentiaan aangetroffen (zie bijlage 1).

INVENTARISATIE

Brede wespenorchis, gewone dotterbloem, wilde gagel en jeneverbes zijn tijdens het veldbezoek ook aangetroffen in het onderzoeksgebied. Beide andere beschermde soorten kunnen mogelijk ook in het onderzoeksgebied voorkomen. Klokjesgentiaan kan voorkomen in het vochtige heideterrein. De overige soorten worden besproken bij de beschrijving van het deelgebied waarin zij zijn aangetroffen.

Het gebied bestaat uit een bosperceel, dat wordt gedomineerd door zomereik en Canadapopulier. Daarnaast zijn zwarte els, ruwe berk en es aangetroffen. De meeste bomen zijn relatief jong en staan dicht op elkaar. In de ondergroei zijn brede stekelvaren, bosanemoon, gewone berenklauw, klimop en braam aanwezig. Daarnaast is een groeiplaats van de tabel 1-soort brede wespenorchis in het bosperceel aangetroffen. Tevens is een groeiplaats van gewone dotterbloem waargenomen langs de Stadsbroekloop die grenst aan de zuidelijke helft van het bosperceel.

DEELGEBIED A

Het aanwezige groen van dit gebied wordt grotendeels gevormd in een parkachtige omgeving. Hierin worden kleine bosperceeltjes en borders met laag

DEELGEBIED B

struweel rond bebouwing afgewisseld met grote oppervlakten kort gemaaid gazon met verspreid staande bomen.

In het gebied staan verschillende soorten bomen, waarbij de oudere exemplaren overwegend zomereiken zijn. Op een aantal plaatsen vormen deze oude eiken laanstructuren. Daarnaast is een breed scala aan boomsoorten in het gebied aan te treffen, zoals schietwilg, ruwe berk, beuk, haagbeuk, witte paardenkastanje, gewone els, Canadapopulier, grauwe abeel en diverse cultivars. In de ondergroei staan struiken zoals rode kornoelje, hazelaar, Spaanse aak, dwergmispel, kardinaalsmuts, hulst, liguster, sneeuwbes en diverse rozensoorten. Op een enkele locatie is een grote groep rododendrons aanwezig. Het overgrote deel van het in het gebied aanwezige groen is aangeplant en ingericht. De tuinen en grasvelden worden overduidelijk ook frequent onderhouden. In de graslanden staan enkele kruiden tussen het gras zoals witte klaver, madeliefje en paardenbloem. Ten noorden van de Hoge Wal en ten oosten van de personeelsflat bevindt zich een naaldbomenbosje met daarin grove den en fijnspar. Tijdens het veldbezoek zijn de tabel 2-soorten wilde gagel en jeneverbes aangetroffen in struweel rond de bebouwing en rond de centrale vijver. Deze soorten zijn overduidelijk aangeplant. Daarnaast is in enkele plantsoenen de tabel 1-soort kleine maagdenpalm aangetroffen. De belangrijkste groenstructuren zijn aangegeven op kaart 1. Het gaat hierbij om de meest natuurlijke groenstructuren en oudere bomen of laanstructuren.

PLANGEBIED C

In dit gebied is De Vierackers dominant aanwezig. Hieromheen ligt voornamelijk kort gemaaid gazon met enkele borders en staan verspreid een aantal bomen. Aan de zijde van het Anreperdiep staat een beukenhaag. Aan de westzijde staat een flink bosperceel, dat hoofdzakelijk uit zomereik, beuk, ruwe berk en zwarte els bestaat. In de ondergroei staat sporkehout en hazelaar. Daarnaast staan er enkele kruiden, zoals hondsdrif, gewone braam, penningkruid en brede stekelvaren. Het oostelijk deel bestaat uit twee bospercelen met daartussen een graslandje. In de bospercelen staat voornamelijk zomereik, es, beuk en vlier. In de ondergroei staat eenstijlige meidoorn, hazelaar en sporkehout. Het grasland wordt minder frequent gemaaid dan de overige aanwezige gazonnen rond de bebouwing. In het grasland werd onder andere pinksterbloem, wolfspoot, witte klaver en ridderzuring aangetroffen. Pinksterbloem is een typische soort van vochtige graslanden en staat veelvuldig langs het Anreperdiep.

PLANGEBIED D

Het westelijk deel bestaat uit een grasland langs het Anreperdiep met enkele zwarte elzen. Het centrale deel bestaat uit een vochtig heideterreintje met dopheide, struikheide en pijpenstrootje. Daarnaast is er relatief veel opslag van ruwe berk. Om het heideterreintje ligt een bosperceel dat voornamelijk bestaat uit zomereik en ruwe berk. In de ondergroei staat onder andere gewone braam, penningkruid, zevenblad en grote brandnetel.

Het centrale deel van deelgebied D omvat De Wieken en het FPK. Hieromheen liggen voornamelijk kort gehouden grasvelden en enkele borders. Ten zuiden van het FPK ligt een sportveld met ten zuiden hiervan een bosperceel. Dit perceel bestaat overwegend uit Canadapopulier met in de ondergroei enkele

verspreide struiken sporkehout. Op de bodem staat veel grote brandnetel, wat duidt op sterk verstoorde grond met een hoog stikstofgehalte. Het bosperceel loopt als een smalle houtsingel aan de oostzijde van het gebied door om vervolgens ten noorden van het FPK rond de daar aanwezige vistrap weer een bosperceel te vormen. Hier neemt het aantal populieren af en neemt het aandeel beuk en zomereik toe.

Tijdens het veldbezoek is een vijftal beschermde soorten aangetroffen in het onderzoeksgebied. Het betreft de tabel 1-soorten brede wespenorchis, gewone dotterbloem en kleine maagdenpalm en de tabel 2-soorten wilde gagel en jeneverbes. Tevens is het niet uitgesloten dat in het gebied de tabel 1-soort gewone vogelmelk kan worden aangetroffen in enkele bermen of randen van bospercelen. Voor algemene soorten uit tabel 1 geldt bij ruimtelijke ontwikkelingen een vrijstelling van de verboden in artikel 8 van de Flora- en faunawet. De zwaardere beschermde tabel 2-soorten wilde gagel en jeneverbes zijn aangetroffen in de parkachtige omgeving van het plangebied. Deze soorten zijn hier naar alle waarschijnlijkheid aangeplant. Hiermee vallen deze soorten ook niet onder de verboden van artikel 8 van de Flora- en faunawet.

In de plannen worden de bestaande boscomplexen, boomgroepen en solitaire bomen op het terrein zo veel mogelijk gespaard. Door de ontwikkelingen zullen dan ook geen dusdanig negatieve effecten optreden op de aanwezige flora dat hiervoor een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet noodzakelijk is.

EFFECTEN

4.2.2

Zoogdieren - vleermuizen

Volgens de opgave van het Natuurloket is kilometerhok 234-555 matig en 235-555 redelijk onderzocht op het voorkomen van zoogdieren in de periode van 1997 tot en met 2007. Aangezien er geen melding wordt gemaakt van ontheffingplichtige soorten, zijn gedetailleerde gegevens niet opgevraagd. De gebruikte gegevens zijn afkomstig uit de landelijke vleermuizenatlas. Deze atlas heeft de verspreiding van vleermuissoorten in de periode van 1985 tot 1994 in kaart gebracht op basis van uurhokken. Deze gegevens geven een voldoende beeld van de te verwachte vleermuizen en de eventueel aanwezige gebiedsfuncties ten behoeve van dit onderzoek.

GEGEVENS

In het uurhok wordt melding gemaakt van in totaal zeven soorten vleermuizen (zie bijlage 2). Met uitzondering van tweekleurige vleermuis kunnen alle overige soorten in het plangebied worden verwacht. Alle vleermuizen staan in tabel 3 van de AMvB en in bijlage IV van de Habitatrichtlijn en vallen hiermee onder het zwaarste beschermingsregime.

INVENTARISATIE

De verschillende vleermuissoorten zijn te verdelen in gebouwbewonende soorten en boombewonende soorten. Gebouwbewonende soorten zoals gewone dwergvleermuis, laatvlieger en gewone grootoorvleermuis hebben hun verblijfplaatsen in spouwmuren, in ruimtes tussen het dakbeschoot, maar ook op zolders. Boombewonende soorten zoals rosse vleermuis en watervleermuis hebben

vaak verblijfplaatsen in oude spechtenholten, maar ook in spleten en onder schors van bomen.

In het plangebied en dan voornamelijk in deelgebied B staan meerdere oude bomen met een grote stamdiameter. Het is niet uitgesloten dat in een of enkele van deze bomen een verblijfplaats van boombewonende vleermuizen aanwezig zijn.

De in het plangebied aanwezige bebouwing is, met een enkele uitzondering daar gelaten, alleen geschikt om verblijfplaatsen van gebouwbewonende soorten te bevatten. Vooral de wat oudere bebouwing met dakpannen daken is hiervoor zeer geschikt door de aanwezigheid van veel potentiële invliegopeningen.

In het bosperceel ten zuiden van het FPK en in de oostelijke rand van het bosperceel rondom het heideterrein zijn geen bomen aangetroffen met holten of spleten. Het is derhalve uitgesloten dat hierin verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn.

Het gehele plangebied zal onderdeel zijn van het foerageergebied van vleermuizen. Gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis en ruige dwergvleermuis zullen in het parkachtige gebied rond bomen en laanachtige structuren foerageren. Watervleermuis kan boven het Anreperdiep en de Nijlandslamp foerageren. De Stadsbroekloop is voor de soort te smal. Rosse vleermuis moet op grotere hoogte (meer dan 30 m) boven het gehele gebied kunnen foerageren.

EFFECTEN	Het is niet uitgesloten dat door de sloop van bebouwing verblijfplaatsen van vleermuizen verloren zullen gaan. Alvorens tot sloop van bebouwing wordt overgegaan, zal daarom eerst nader onderzoek moeten worden uitgevoerd om vast te stellen of en zo ja van welke soorten verblijfplaatsen aanwezig zijn. Indien verblijfplaatsen aanwezig zijn, dan zal voor de verstoring hiervan een ontheffing ex artikel 75 van de Flora- en faunawet moeten worden aangevraagd. Een dergelijke ontheffing wordt in de regel onder voorwaarden altijd afgegeven. Onder deze voorwaarden vallen vaak specifieke mitigerende maatregelen tijdens de sloop, maar ook compenserende maatregelen, zoals het aanbieden van nieuwe verblijfplaatsen. De sloop van een gebouw zal zeer waarschijnlijk ook in combinatie verlopen met de realisatie van nieuwbouw. Daarnaast zijn alle gebouwen eigendom van de ontwikkelaar (GGZ Drenthe). Hiermee zijn eventueel mogelijkheden van mitigatie en compensatie binnen het plangebied gewaarborgd.
----------	---

4.2.3

Zoogdieren - overige

GEGEVENS	Volgens de opgave van het Natuurloket is kilometerhok 234-555 matig en 235-555 redelijk onderzocht op het voorkomen van zoogdieren in de periode van 1997 tot en met 2007. Aangezien er geen melding wordt gemaakt van ontheffingsplichtige soorten, zijn gedetailleerde gegevens niet opgevraagd. De gegevens zijn afkomstig uit de landelijke zoogdierenatlas. Deze atlas heeft de
----------	---

verspreiding van zoogdieren in de periode van 1970 tot 1988 in kaart gebracht op basis van uurhokken. Deze gegevens zijn redelijk verouderd, maar lijken compleet. De bekende gegevens geven in combinatie met het veldbezoek een voldoende beeld voor deze soortengroep.

Volgens de atlas zijn in het uurhok waarnemingen van 19 zoogdiersoorten bekend, waaronder één tabel 3-soort (waterspitsmuis), één tabel 2-soort (eekhoorn) en 17 tabel 1-soorten of niet beschermde soorten (zie bijlage 3). Daarnaast is er een waarneming van bosspitsmuis. Hierbij kan het gaan om een waarneming van gewone bosspitsmuis of tweekleurige bosspitsmuis. Deze soorten zijn in het veld moeilijk van elkaar te onderscheiden. Gezien de verspreiding en het voorkomen van deze soorten in de regio, kan het beide soorten betreffen. Hiermee komt het totaal op 21 soorten.

Tijdens het veldbezoek zijn in het onderzoeksgebied ree, konijn en bosmuis waargenomen. Daarnaast zijn molshopen, muizenholletjes en in het dennenbosperceel ten noorden van de Hoge Wal holen van vos aangetroffen.

INVENTARISATIE

De tabel 3-soort waterspitsmuis komt voor rond zuiver, niet te voedselrijk water met watervegetatie en begroeide oevers. Poelen, natuurlijke vijvers, rivieren, snelstromende (bos)beekjes, moerassen en moerasbossen, rietlanden, elzenbroekbossen, kruidenrijke oevervegetaties vormen vaak geschikte biotopen. Ook een goed ontwikkelde struikvegetatie in de buurt behoort tot één van de biotoopvereisten. De in en om het plangebied aanwezige waterbiotopen voldoen hier niet aan. Het Anreperdiep is gekanaliseerd en heeft nauwelijks oeverbegroeiing. Zowel de Stadsbroekloop als Nijlandsloup voldoen niet aan de biotoopeisen. Het voorkomen van waterspitsmuis in het onderzoeksgebied is derhalve niet aannemelijk.

De tabel 2-soort eekhoorn komt mogelijk wel in het plangebied voor. In het naaldbosperceel ten oosten van de personeelsflat zijn vraatsporen van deze soort aangetroffen. Nesten van eekhoorn in bomen zijn echter niet aangetroffen.

In de omgeving van Assen zijn waarnemingen van de tabel 2-soort steenmarter bekend. Deze soort heeft regelmatig verblijfplaatsen in bebouwing. Het onderzoeksgebied biedt aan deze soort naast een geschikt jachtgebied tevens een groot aantal potentiële verblijfplaatsen. Het is niet uitgesloten dat steenmarter in het gebied voorkomt.

Het onderzoeksgebied biedt door de aanwezigheid van verschillende biotopen geschikt leefgebied aan de meeste algemeen voorkomende zoogdiersoorten. In het onderzoeksgebied kunnen de volgende tabel 1-soorten uit de atlas worden verwacht: bosmuis, bunzing, egel, gewone bosspitsmuis, haas, hermelijn, huisspitsmuis, konijn, mol, ree, rosse woelmuis, tweekleurige bosspitsmuis, veldmuis, vos, wezel en woelrat. Daarnaast is het, gezien de inrichting van het gebied, niet uitgesloten dat ook de tabel 1-soorten aardmuis en dwergspitsmuis in het gebied zullen voorkomen.

Bosmuis

Egel

Eekhoorn

EFFECTEN

Het is niet uitgesloten dat door de ontwikkelingen verblijfplaatsen van de voorkomende soorten zullen worden vernietigd. Hierbij is het mogelijk dat een enkele minder mobiele soort wordt gedood. Voor de genoemde tabel 1-soorten geldt bij ruimtelijke ontwikkelingen een algehele vrijstelling van de verboden in de artikelen 9, 10 en 11 van de Flora- en faunawet. Deze verboden gelden niet voor mol, bosmuis en veldmuis. Ook gelden ze niet voor huisspitsmuis als deze zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevindt.

Eekhoorn

In de toekomstige plannen worden de bestaande boscomplexen, boomgroepen en solitairbomen op het terrein zo veel mogelijk gespaard. Dit neemt niet weg dat alvorens een boom wordt gekapt, moet worden gekeken of hierin een nest van de tabel 2-soort eekhoorn aanwezig is. Indien dit het geval is, zal hiervoor een ontheffing moeten worden aangevraagd. Aangezien eekhoorn in staat is om een nieuw nest te maken en er in het gebied voldoende leefgebied aanwezig blijft, is de verwachting dat met de juiste mitigerende maatregelen een eventuele ontheffing zal worden verleend.

Steenmarter

Het eventuele verdwijnen van een verblijfplaats van beschermde steenmarter (tabel 2) is hier niet onoverkomelijk, omdat binnen het territorium meerdere verblijfplaatsen zijn. Ook kan in de directe omgeving makkelijk een nieuwe verblijfplaats worden gevonden. Het vernietigen van een verblijfplaats moet buiten het voortplantingsseizoen (van maart tot juni) gebeuren. Voordat een gebouw wordt gesloopt, moet ervoor worden gezorgd dat de steenmarter uit het gebouw is, om te voorkomen dat het dier wordt gedood. Dit kan gebeuren door de gebouwen eerst van binnen op te ruimen. De sloop moet daarna aan één kant van het gebouw gebeuren om de steenmarter de gelegenheid te geven uit het gebouw te vluchten.

4.2.4

Vogels

GEGEVENS

Volgens de opgave van Het Natuurloket zijn de kilometerhokken niet onderzocht op het voorkomen van broedvogels in de periode van 1997 tot en met 2007 en redelijk onderzocht op het voorkomen van watervogels in de winterpe-

riodes 1996/1997 tot en met 2006/2007. Gezien de aard van de ontwikkelingen en de inrichting van het plangebied, hebben deze gegevens geen toegevoegde waarde voor het onderzoek en zijn daarom niet opgevraagd. De gebruikte verspreidingsgegevens van broedvogels zijn afkomstig uit de Atlas van de Nederlandse broedvogels. De gegevens voor deze atlas zijn verzameld in de periode van 1998 tot en met 2000 en worden op uurhokniveau weergegeven. Deze gegevens zijn redelijk recent en volledig, maar erg globaal. Gezien de terreinomstandigheden geven de bekende gegevens, in combinatie met het veldbezoek, een voldoende beeld van de soortengroep vogels.

Volgens de gegevens uit de broedvogelatlas zijn in het uurhok 92 soorten broedvogels waargenomen, waaronder 18 soorten van de Rode lijst (zie bijlage 4). Tijdens het veldbezoek zijn in en nabij het onderzoeksgebied roodborst, vink, koolmees, merel, gaai, houtduif, winterkoning, spreeuw, zwarte kraai, boomklever, huismus, grote bonte specht en buizerd waargenomen. Deze soorten kunnen allemaal in het onderzoeksgebied tot broeden komen. In enkele oudere bomen zijn ook haksporen van waarschijnlijk grote bonte specht waargenomen, echter geen nestholten. Het te kappen populierenbosperceel ten zuiden van het FKP is hier nadrukkelijk op onderzocht. Het is niet uitgesloten dat in andere deelgebieden toch nestholten aanwezig zijn. Nesten van roofvogels zijn niet waargenomen in het onderzoeksgebied. Naast huismus kunnen ook de rode lijstsoorten ransuil, spotvogel, matkop, kneu en grauwe vliegenvanger in het onderzoeksgebied tot broeden komen. Daarnaast vormt het gebied door de afwisselende inrichting met open grasvelden, bospercelen en bosschages geschikt leefgebied voor verschillende algemeen voorkomende soorten.

INVENTARISATIE

Door zijn beslotenheid heeft het plangebied geen bijzondere waarde voor overwinterende vogels, zoals ganzen en zwanen. In de huidige situatie is het plangebied 's winters interessant voor foeragerende zangvogels die in de houtsingels vruchten, zaden of insecten eten. Er komen soorten voor als sijs, vink, kramsvogel en mezensoorten.

OVERWINTERENDE VOGELS

Roodborst

Koolmees

Huismus

Spreeuw

EFFECTEN

Aangezien vogels onder andere in het opgaand groen en de bebouwing tot broeden komen, dient tijdens de werkzaamheden rekening te worden gehouden met het broedseizoen. Alle vogels (uitgezonderd exoten) zijn in het broedseizoen beschermd. Men kan er in dit plangebied van uitgaan dat geen verbodsbepalingen worden overtreden, als buiten het broedseizoen wordt gewerkt of als voor het broedseizoen wordt begonnen en de werkzaamheden continu voortduren. Bij de tweede optie zal in ieder geval bebouwing en opgaand groen buiten het broedseizoen moeten worden verwijderd. Als de werkzaamheden voor het broedseizoen worden gestart en continu voortduren, zullen broedvogels een rustiger broedplaats (op enige afstand) zoeken en niet door de werkzaamheden worden gestoord. De Flora- en faunawet kent geen standaardperiode voor het broedseizoen. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode. Voor de meeste vogels geldt dat het broedseizoen van ongeveer 15 maart tot 15 juli duurt.

Grote bonte specht

Nestholten van spechten zijn, indien in gebruik, jaarrond beschermd onder de Flora- en faunawet. Spechten maken hun nesten bij voorkeur in wat oudere, dikkere bomen. De bestaande boscomplexen, boomgroepen en solitaire bomen op het terrein worden zo veel mogelijk gespaard. Het is dan ook niet aannemelijk dat nesten verloren zullen gaan als gevolg van toekomstige plannen. Alvoors dikkere bomen (diameter groter dan 25 cm) worden gekapt, zal moeten worden gekeken of hierin geen nestholten van specht aanwezig zijn.

4.2.5

Amfibieën

GEGEVENS

Volgens Het Natuurloket zijn de kilometerhokken slecht onderzocht op het voorkomen van amfibieën in de periode van 1992 tot en met 2007. Aangezien geen ontheffingplichtige soorten zijn waargenomen, zijn gedetailleerde gegevens niet opgevraagd. Gegevens zijn afkomstig van de provincie Drenthe en bevatten alle sinds 1980 in het kilometerhok waargenomen soorten. Verder is het Waarnemingenoverzicht 2006 van de Stichting RAVON geraadpleegd. In het

Waarnemingenoverzicht 2006 wordt de verspreiding van amfibieën in de periode van 1997 tot en met 2006 weergegeven op basis van uurhokken. De gegevens zijn vrij recent, maar zijn deels onvolledig en erg globaal. Het veldbezoek geeft in combinatie met deze gegevens evenwel een voldoende beeld voor dit onderzoek.

Volgens de gegevens van de provincie zijn uit de kilometerhokken waarnemingen van drie soorten amfibieën bekend. Hierbij gaat het om de tabel 1-soorten bruine kikker en gewone pad en de tabel 2-soort alpenwatersalamander. In het uurhok wordt naast deze soorten melding gemaakt van de tabel 3-soorten kamsalamander, poelkikker en rugstreeppad en de tabel 1-soorten bastaardkikker en kleine watersalamander (zie bijlage 5). Daarnaast wordt er melding gemaakt van een waarneming uit het groenekikkercomplex. Dit complex wordt gevormd door de soorten poelkikker (tabel 3) en meerkikker (tabel 1) en de kruising tussen beide soorten de bastaardkikker (tabel 1). Gezien de verspreiding van deze soorten in de regio en het voorkomen in het uurhok worden alleen bastaardkikker en poelkikker in het uurhok verwacht.

INVENTARISATIE

In het onderzoeksgebied zijn in een sloot in deelgebied B eiklonpen van bruine kikker aangetroffen. Daarnaast is in het populierenbosperceel in deelgebied D kleine watersalamander aangetroffen. In het onderzoeksgebied zijn verschillende types voortplantingsbiotopen voor amfibieën aanwezig.

De volgens het waarnemingsverslag in het uurhok aangetroffen tabel 3-soorten zijn niet in het onderzoeksgebied te verwachten. Uit de omgeving van Assen zijn geen populaties van kamsalamander bekend (provincie); mogelijk betreft het een oude waarneming. Poelkikker en rugstreeppad zijn bekend uit gebieden ten westen van Assen in het daar gelegen militair oefenterrein dat ook in het uurhok ligt. Binnen het onderzoeksgebied liggen voor deze kritische soorten, die specifieke eisen stellen aan hun voortplantingsbiotopen, geen bijzonder geschikte wateren.

De aanwezige vijvers en enkele sloten bieden wel geschikte voortplantingsbiotoop aan de tabel 2-soort alpenwatersalamander die zeker in het onderzoeksgebied zal voorkomen. Dit geldt tevens voor de tabel 1-soorten bastaardkikker, bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander.

Buiten het voortplantingsseizoen leven de voorkomende amfibieën op het land en overwinteren in greppels of in holten of onder hout, onder boomwortels of onder stenen. Daardoor kunnen zij door het gehele plangebied in groenstructuren worden verwacht.

Bruine kikker

Gewone pad

Kleine watersalamander

EFFECTEN

Door de geplande ontwikkelingen zullen zeer waarschijnlijk geen voortplantingsplaatsen van amfibieën worden vernietigd. Daarnaast zal door de realisatie van de nieuwe watergang en de mogelijke natuurlijke herinrichting van deelgebied C nieuw voortplantingsbiotoop ontstaan.

Door werkzaamheden als gevolg van ontwikkelingen zullen wel winterverblijfplaatsen en landbiotoop van voorkomende amfibieën worden verstoord of vernietigd. Het is niet uitgesloten dat tijdens deze werkzaamheden individuen worden gedood. Algemeen voorkomende soorten uit tabel 1 zoals bruine kikker, bastaardkikker, gewone pad en kleine watersalamander vallen bij ruimtelijke ontwikkelingen onder een algehele vrijstelling van de verboden in de artikelen 9, 10 en 11 van de Flora- en faunawet.

Alpenwatersalamander

Alpenwatersalamander

Voor de aanwezigheid van de tabel 2-soort alpenwatersalamander zal een ontheffing moeten worden aangevraagd. Voor soorten uit tabel 2 worden ontheffingen verleend op basis van de lichte toets. De ontwikkelingen doen geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de aanwezige populatie (voortplantingsbiotoop blijft aanwezig, alsmede voldoende landbiotoop). Daarnaast zullen de werkzaamheden een redelijk doel dienen. Hiermee is aan bei-

de criteria voldaan en is het aannemelijk dat een ontheffing ook daadwerkelijk zal worden verleend.

4.2.6

Reptielen

De gegevens zijn afkomstig van de provincie Drenthe en bevatten alle sinds 1980 in het kilometerhok waargenomen soorten. Tevens is het Waarnemingenoverzicht 2006 van Stichting RAVON geraadpleegd. Op deze kaarten is de verspreiding van reptielen in de periode van 1997 tot en met 2006 weergegeven op basis van uurhokken. De gegevens zijn globaal, maar recent en over het algemeen voor reptielen vrij volledig. Deze gegevens geven in combinatie met het veldbezoek een voldoende beeld van deze soortengroep.

GEGEVENS

Volgens de gegevens van de provincie Drenthe zijn er geen waarnemingen van reptielen bekend uit de kilometerhokken. Volgens het Waarnemingenoverzicht zijn uit het uurhok waarnemingen van de tabel 2-soort levendbarende hagedis en de tabel 3-soort ringslang bekend. Deze dateren echter van voor 2005 (zie bijlage 5).

INVENTARISATIE

Levendbarende hagedis leeft bij voorkeur op enigszins vochtige heide of heide met vennen en in structuurrijke weg- en spoorbermen en ruigten. Het aanwezige heideterreintje voldoet aan deze eisen. Het ontbreken aan recente waarnemingen doet echter vermoeden dat de soort hier niet meer voorkomt. Ook van ringslang zijn uit de omgeving van Assen geen recente waarnemingen bekend. Het stroomgebied van het Deurzerdiep en het Amerdiep ten oosten van het onderzoeksgebied is voor deze soort wel geschikt leefgebied.

Over het algemeen bestaat het leefgebied van hagedissen en slangen uit ruige vegetatie die voldoende schuilmogelijkheden biedt en voldoende open is om te kunnen zonnen, zoals overgangen tussen bos en heide en oude heidevelden. Het is niet aannemelijk dat in de gebieden waarin ontwikkelingen plaats zullen vinden reptielen voorkomen.

Door de ontwikkelingen zullen geen effecten op reptielen optreden.

EFFECTEN

4.2.7

Vissen

De gegevens zijn afkomstig van de provinciale vissenatlas Groningen-Drenthe. Op deze kaarten is de verspreiding van vissen in de periode 1980 tot en met 2007 weergegeven op basis van kilometerhokken. Deze gegevens zijn recent en gedetailleerd. De bekende gegevens geven in combinatie met de geplande ontwikkelingen een voldoende beeld voor het plangebied.

GEGEVENS

Volgens de provinciale atlas zijn in beide kilometerhokken in totaal 18 soorten vissen waargenomen, waaronder twee tabel 2-soorten en drie soorten van de Rode lijst (zie bijlage 6). De beschermde tabel 2-soorten betreffen kleine modderkruiper en biermpje en zijn samen met de rode lijstsoorten kroeskarper,

INVENTARISATIE

serpeling en winde alleen in kilometerhok 235-555 in het Anreperdiep waargenomen.

Zowel kleine modderkruiper als bermpje behoren tot de modderkruipers. Bermpje heeft een voorkeur voor ondiepe, langzaam stromende beken met een stenige bodem. Kleine modderkruipers komen in een groot aantal watertypen voor, zoals sloten, beekjes en meren, waarin vaak sprake is van een dikke modderlaag.

De rode lijstsoort kroeskarper geeft de voorkeur aan stilstaande of langzaam stromende wateren met een rijke vegetatie. Serpeling leeft in scholen in heldere, stromende wateren zoals beken en kleine rivieren waar stenen op de bodem liggen en waar enige bedekking is van waterplanten. Winde heeft geen specifieke habitatvoorkeur en wordt aangetroffen in grote open plassen, rivieren en meren. Een verbinding met een rivier is echter wel noodzakelijk om een populatie in stand te houden.

Het Anreperdiep in verbinding staande met het stroomgebied van de Drentsche Aa biedt aan alle soorten een geschikte biotoop. De Nijlandsloup en de Stadsbroekloop staan in directe verbinding met het Anreperdiep en bieden potentieel leefgebied voor deze soorten. Daarnaast staat de waterberging ten noorden van het FPK in directe verbinding met het Anreperdiep. Gezien de dikke modderlaag is het voorkomen van kleine modderkruiper ook hier aanneemelijk. De kleinere sloten op het terrein zijn ongeschikt voor de beschermde vissoorten. Dit komt voornamelijk, omdat deze geen directe verbinding hebben met de hierboven genoemde watergangen. Deze sloten wateren hier wel op af, maar hebben over het algemeen een verhoogde ligging of wateren af via lange duikers.

Kleine modderkruiper

EFFECTEN

In de huidige en toekomstige plannen zijn geen ontwikkelingen opgenomen waarbij het Anreperdiep, de Stadsbroekloop of Nijlandsloup worden gedempt. Het is echter niet uitgesloten dat voor de realisatie van nieuwe ontwikkelingen

in deelgebied B een enkele kleine sloot geheel of gedeeltelijk zal moeten worden gedempt. In deze sloten worden echter geen beschermde vissoorten verwacht.

Kleine modderkruiper en biermpje

Door de aanleg van een nieuwe watergang ten westen en noorden van het FPK aansluitend op het Anreperdiep zal mogelijk verstoring optreden op de beschermde tabel 2-soorten biermpje en kleine modderkruiper. Derhalve zal hiervoor een ontheffing moeten worden aangevraagd.

Aangezien er geen verlies van leefgebied optreedt en sprake is van een tijdelijke verstoring, zal dit niet tot een negatief effect op de populatie van beide soorten leiden. Met de juiste mitigerende maatregelen, zoals werken buiten het paaiseizoen (april-juni) is het waarschijnlijk dat deze ontheffingen zullen worden verkregen.

4.2.8

Dagvlinders

Het Natuurloket geeft aan dat de kilometerhokken matig zijn onderzocht op het voorkomen van dagvlinders in periode van 1998 tot en met 2008. Gedetailleerde gegevens zijn afkomstig van de provincie Drenthe. De waarnemingen zijn op basis van kilometerhokken en betreffen alle waargenomen soorten in de periode van 1990 tot 2001 met aanvullingen uit 2002 tot en met 2006. De bekende gegevens geven in combinatie met de terreingesteldheid, zoals deze is vastgesteld tijdens het veldbezoek, een voldoende beeld voor deze soortengroep.

GEGEVENS

Volgens de gegevens van de provincie Drenthe zijn in beide kilometerhokken in totaal 19 soorten dagvlinders waargenomen (zie bijlage 7). Hieronder bevinden zich geen beschermde soorten, maar wel een soort van de Rode lijst. Bruine vuurvinder is een rode lijstsoort die enerzijds voorkomt in droge gebieden op de zandgronden, zoals kruidenrijke heide en droge, schrale, bloemrijke graslanden en anderzijds voorkomt in vochtige gebieden, zoals schraal kruidenrijk grasland in laagveenmoerassen. Het voorkomen van bruine vuurvinder in het plangebied is zeker niet uitgesloten. Tijdens het veldbezoek zijn klein koolwitje en citroenvinder waargenomen in het plangebied. Naast deze soorten zijn in het plangebied verschillende vegetatietypen aanwezig die aan alle in de kilometerhokken waargenomen soorten leefbiotoop bieden. Beschermde soorten worden niet verwacht.

INVENTARISATIE

Kleine vos

Klein koolwitje

Citroenvlinder

EFFECTEN Door de ontwikkelingen zullen geen effecten op beschermde vlindersoorten optreden.

4.2.9

Libellen

GEGEVENS Volgens de opgave van Het Natuurloket is alleen kilometerhok 235-555 goed onderzocht op het voorkomen van libellen in de periode van 1993 tot en met 2007. Er wordt geen melding gemaakt van beschermde soorten of soorten van de Rode lijst. De gebruikte gegevens zijn afkomstig uit het Waarnemingenverslag 2007. Dit waarnemingenverslag heeft de verspreiding van libellen in de periode van 1990 tot 2006 weergegeven op basis van uurhokken. Deze gegevens zijn enigszins verouderd, maar geven in combinatie met de terreingeesteldheid, zoals deze is vastgesteld tijdens het veldbezoek, een voldoende beeld voor deze soortengroep.

INVENTARISATIE Volgens de gegevens uit het waarnemingenverslag zijn in het uurhok in totaal 21 soorten libellen waargenomen (zie bijlage 8). Hieronder bevinden zich geen beschermde soorten, maar wel één rode lijstsoort namelijk vroege glazenmaker. Deze soort wordt voornamelijk aangetroffen in schone stilstaande wateren met een goed ontwikkelde verlandingsvegetatie en oevervegetatie. Vooral in laagveenmoerassen en plassen met vergelijkbare vegetatie, maar steeds vaker ook bij matig voedselrijke vennen. Soms ook bij vegetatierijke kanalen of traag stromende beken. Het is niet uitgesloten dat dit soort in het plangebied voorkomt. Specifieke voortplantingsbiotopen voor beschermde soorten ontbreken echter in het plangebied. Verder vormen de wateren in het plangebied een geschikte voortplantingsbiotoop aan meer algemene soorten zoals lantaarntje, houtpantserjuffer, blauwe glazenmaker en platbuik. Deze soorten kunnen verspreid over het gebied jagend boven graslanden en langs houtsingels waargenomen worden.

Houtpantserjuffer

Platbuik

Lantaarntje

Door de ontwikkelingen zullen geen effecten op beschermde libelsoorten optreden.

EFFECTEN

4.2.10

Overige ongewervelde soorten

De beschermde kevers en mieren zijn niet in het plangebied te verwachten. De beschermde mierensoorten komen voor in zandige bosgebieden. De oude eikenbomen voor vliegend hert zijn afwezig. Gestreepte waterroofkever is een soort van met name groot water in laagveen en poelen. Brede geelrandwaterroofkever is een soort van grote, permanent stilstaande wateren. Juchtleerkever en heldenbok worden binnen Nederland als uitgestorven beschouwd. Ditzelfde geldt waarschijnlijk voor rivierkreeft en Bataafse stroommossel. De wijngaardslak is gebonden aan het voorkomen van mergel.

Door de ontwikkelingen binnen het plangebied zullen geen effecten op beschermde overige ongewervelde soorten optreden.

5.1

Gebiedsbescherming

Het plangebied is geen onderdeel van een gebied uit de Natuurbeschermingswet 1998. Het dichtstbijzijnde gebied hieruit is het Natura 2000-gebied Drentse Aa op ongeveer 500 m ten oosten van het plangebied. Gezien de aard van de ontwikkelingen zijn geen negatieve effecten te verwachten op dit gebied. Voor deze activiteit is daarom geen vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet nodig. Op dit punt is het aan het bevoegd gezag, het College van Gedeputeerde Staten van de provincie Drenthe, om deze visie te bevestigen.

Met de provincie Drenthe heeft medio april 2009 overleg plaatsgevonden over de voorgestelde herbegrenzing van de Ecologische Hoofdstructuur op basis van de in bijlage 10 opgenomen notitie. De provincie is akkoord met de herbegrenzing. De activiteit zal op het punt van de gebiedsbescherming van de Ecologische Hoofdstructuur door het College van Gedeputeerde Staten van de provincie Drenthe worden beoordeeld als niet in strijd met het POP II Drenthe (2004) en de herziening van 7 december 2007.

5.2

Soortenbescherming

Ten aanzien van de soortenbescherming zijn vijf aspecten (van belang in de verdere procedure) in acht genomen:

- nadere inventarisatie;
- niet bedreigde waarden;
- bescherming vogels;
- vrijgestelde soorten;
- ontheffingen.

Ten behoeve van de bekende concrete ontwikkelingen is van alle soorten een voldoende beeld verkregen op basis van het veldbezoek en de overige gegevens. Voor enkele van de toekomstige ontwikkelingen is met betrekking tot de soorten eekhoorn, grote bonte specht en de soortengroep vleermuizen, nog nader onderzoek noodzakelijk ten behoeve van eventuele ontheffingen in het kader van de Flora- en faunawet. Deze onderzoeken kunnen worden uitgevoerd op het moment dat deze plannen concrete vormen aannemen. Het bestemmingsplan is dermate globaal en flexibel dat de aanwezigheid van de betreffende soorten de uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan niet in de weg staat. Omdat het qua planning voor een aantal onderdelen van dit bestem-

NADERE INVENTARISATIE

mingsplan niet duidelijk is wanneer deze zullen worden uitgevoerd, heeft een nader onderzoek voor die onderdelen (mede gezien de houdbaarheid van een dergelijk onderzoek) op dit moment geen meerwaarde.

Vleermuizen

Voordat gebouwen worden gesloopt, moet worden nagegaan of deze bebouwing al dan niet door vleermuizen als verblijfplaats wordt gebruikt. Indien tijdens het aanvullend onderzoek verblijfplaatsen worden aangetroffen, moet ontheffing worden aangevraagd. De resultaten van het aanvullend onderzoek zijn nodig voor deze mogelijke ontheffingsaanvraag. Conform het protocol voor vleermuizenonderzoek wordt een plangebied op verschillende momenten gedurende de periode medio april tot en met oktober geïnventariseerd om het gebruik van het plangebied door vleermuizen door het seizoen heen in kaart te brengen.

Grote bonte specht en eekhoorn

In en in de directe omgeving van het bestemmingsplangebied komen grote bonte specht en eekhoorn voor. Tijdens het veldbezoek zijn van beide soorten geen nesten aangetroffen in het plangebied. Dit betekent niet dat deze op termijn wel kunnen worden gemaakt in een gebied waarin toekomstige ontwikkelingen plaatsvinden. In de toekomstige plannen worden de bestaande boscomplexen, boomgroepen en solitairbomen op het terrein zo veel mogelijk gespaard. Dit neemt niet weg dat alvorens een boom wordt gekapt, gekeken moet worden of hierin een nest van de tabel 2-soort eekhoorn aanwezig is. Indien dit het geval is, zal hiervoor een ontheffing moeten worden aangevraagd.

Spechten maken hun nesten bij voorkeur in wat oudere, dikkere bomen. Alvorens dikkere bomen (diameter groter dan 25 cm) worden gekapt, zal moeten worden gekeken of hierin een nestholte van specht aanwezig is. Indien dit het geval is, zal hiervoor een ontheffing moeten worden aangevraagd.

Steenmarter

Er is geen nader onderzoek naar steenmarter nodig als wordt voldaan aan de volgende voorwaarden:

- het slopen van de bebouwing moet buiten het voortplantingsseizoen (van maart tot juni) gebeuren;
- voordat de bebouwing wordt gesloopt, moet deze van binnen worden opgeruimd;
- de sloop moet vanaf één kant van de bebouwing plaatsvinden.

Op deze manier wordt de verstoring van de eventuele steenmarter zo klein mogelijk. Indien dit om een bepaalde reden niet mogelijk is, moet nader onderzoek de aan- of afwezigheid van de soort aantonen.

NIET BEDREIGDE WAARDEN

Van de volgende soortengroepen worden geen verbodsbepalingen overtreden in het plangebied:

- reptielen;
- dagvlinders;

- libellen;
- overige ongewervelde soorten.

Alle vogelsoorten (uitgezonderd exoten) zijn beschermd. Er zijn in of in de omgeving van het plangebied geen permanent bewoonde nesten of belangrijke rust- of foerageergebieden van vogels aanwezig. In het plangebied broeden verschillende vrij algemeen voorkomende soorten en enkele soorten van de Rode lijst. Met uitzondering van de hierboven beschreven beperkingen omtrent grote bonte specht kan men er in dit plangebied van uitgaan dat geen verbodsbepalingen worden overtreden als buiten het broedseizoen wordt gewerkt of de werkzaamheden voor het broedseizoen worden begonnen en continu voortduren. Als de werkzaamheden voor het broedseizoen worden gestart en continu voortduren, zullen broedvogels een rustigere broedplaats (op enige afstand) zoeken en niet door de werkzaamheden worden gestoord. Indien wordt gekozen voor de tweede optie, moet de te slopen bebouwing en het te verwijderen opgaand groen ruim voor aanvang van het broedseizoen worden verwijderd. De Flora- en faunawet kent geen standaardperiode voor het broedseizoen. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode. Voor de meeste vogels geldt dat het broedseizoen van ongeveer 15 maart tot 15 juli duurt. In het plangebied is voor geen enkele soort de goede staat van instandhouding in het geding.

BESCHERMING VOGELS

In het plangebied komen meerdere beschermde soorten voor in de groepen vaatplanten, amfibieën en zoogdieren die mogelijk worden verstoord door de werkzaamheden. Deze staan in tabel A. Voor deze soorten geldt bij ruimtelijke ontwikkelingen een vrijstelling voor artikel 8 of de artikelen 9 tot en met 12 van de Flora- en faunawet. Aan deze vrijstelling zijn geen aanvullende eisen gesteld. Voor verstoring van deze soorten hoeft geen ontheffing te worden aangevraagd. De verboden in de artikelen 9, 10 en 11 gelden niet voor mol, bosmuis en veldmuis. Ook gelden ze niet voor huisspitsmuis als deze zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevindt.

VRIJGESTELDE SOORTEN

Tabel C. Soorten in het plangebied waarvoor een vrijstelling geldt

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam
Gewone vogelmelk	<i>Ornithogalum umbellatum</i>
Brede wespenorchis	<i>Epipactis helleborine</i>
Gewone dotterbloem	<i>Caltha palustris ssp. pal</i>
Egel	<i>Erinaceus europaeus</i>
Gewone bosspitsmuis	<i>Sorex araneus</i>
Rosse woelmuis	<i>Clethrionomys glareolus</i>
Tweekleurige bosspitsmuis	<i>Sorex coronatus</i>
Dwergspitsmuis	<i>Sorex minutus</i>
Huisspitsmuis	<i>Crocidura russula</i>
Bunzing	<i>Mustela putorius</i>
Hermelijn	<i>Mustela erminea</i>
Wezel	<i>Mustela nivalis</i>
Woelrat	<i>Arvicola terrestris</i>
Aardmuis	<i>Microtus agrestis</i>

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam
Haas	<i>Lepus europaeus</i>
Vos	<i>Vulpes vulpes</i>
Ree	<i>Capreolus capreolus</i>
Konijn	<i>Oryctolagus cuniculus</i>
Gewone pad	<i>Bufo bufo</i>
Bastaardkikker	<i>Rana klepton esculenta</i>
Bruine kikker	<i>Rana temporaria</i>
Kleine watersalamander	<i>Triturus vulgaris</i>

ONTHEFFINGEN

In het plangebied komen enkele soorten voor, waarvoor in het kader van bekende concrete ontwikkelingen, ontheffing dient te worden aangevraagd. Het betreft de tabel 2-soorten alpenwatersalamander, bermpje en kleine modderkruiper.

Daarnaast zal, in het kader van toekomstige ontwikkelingen, uit nadere onderzoeken naar de aanwezigheid van vleermuizen, grote bonte specht en eekhoorn blijken of en voor welke soorten ontheffingen moeten worden aangevraagd. Hieronder wordt de haalbaarheid van het verkrijgen van deze ontheffingen en daarmee de haalbaarheid van dit plan nader besproken.

CONCREET BEKENDE ONTWIKKELINGEN

Alpenwatersalamander

De tabel 2-soort alpenwatersalamander kan verspreid door het gehele projectgebied voorkomen. Daarom moet voor de verstoring van (winter)verblijfplaatsen een ontheffing worden aangevraagd.

Bermpje en kleine modderkruiper

Deze beide vissoorten uit tabel 2 komen voor in het Anreperdiep en hiermee mogelijk ook in de hiermee in verbinding staande wateren in het projectgebied. Het is niet uitgesloten dat door de aanleg van de nieuwe watergangen aansluitend op het Anreperdiep deze soorten worden verstoord. Derhalve zal hiervoor een ontheffing moeten worden aangevraagd.

Voor deze drie soorten uit tabel 2 worden ontheffingen verleend op basis van de lichte toets. De ontwikkelingen mogen geen afbreuk doen aan de gunstige staat van instandhouding van de aanwezige populatie. Daarnaast moeten de werkzaamheden een redelijk doel dienen.

Met betrekking tot alpenwatersalamander blijft voortplantingsbiotoop aanwezig alsmede voldoende landbiotoop. Voor beide vissoorten zal nieuw en mogelijk geschikter biotoop worden gecreëerd en is sprake van een tijdelijke verstoring. Dit betekent dat de gunstige staat van instandhouding niet in het geding is. Hiermee kan aan beide criteria worden voldaan en is het aannemelijk dat een ontheffing ook daadwerkelijk zal worden verleend.

TOEKOMSTIGE ONTWIKKELINGEN

Ten behoeve van toekomstige ontwikkelingen is het noodzakelijk om voor het verstoren van alpenwatersalamander ontheffing aan te vragen. Zoals eerder beschreven, is het aannemelijk dat deze ontheffing zal worden verkregen.

Naar verwachting zullen geen werkzaamheden plaatsvinden aan watergangen en zijn ontheffingen voor kleine modderkruiper en bermpje niet noodzakelijk.

Indien uit eventueel nader onderzoek de aanwezigheid van nesten van eekhoorn wordt vastgesteld, moet voor de verstoring hiervan een ontheffing worden aangevraagd. Net als voor alpenwatersalamander geldt voor de tabel 2-soort eekhoorn de lichte toets en is het aannemelijk dat met de juiste mitigerende maatregelen een ontheffing zal worden verkregen.

EEKHOORN

Grote bonte specht

Indien uit nader onderzoek ten behoeve van een toekomstig plan blijkt dat een nestholte van grote bonte specht wordt verstoord, dan zal hiervoor een ontheffing moeten worden aangevraagd. Aangezien spechten vaak meerdere nestholten hebben en jaarlijks ook nieuwe maken, is het aannemelijk dat een dergelijke ontheffing met de juiste mitigerende maatregelen, zoals kap buiten het broedseizoen, zal worden verkregen.

Vleermuizen

Alle vleermuizen staan in tabel 3 van de AMvB en in bijlage IV van de Habitatrichtlijn en vallen hiermee in het zwaarste beschermingsregime. Voor het vernietigen of verstoren van een verblijfplaats van vleermuizen moet altijd een ontheffing worden aangevraagd. Bij deze zwaar beschermde soorten wordt bij de ontheffingsaanvraag de uitgebreide toets toegepast.

Over het geheel zal het aanwezige foerageergebied niet dusdanig veranderen dat grote delen ongeschikt zullen worden. In het projectgebied zullen naar verwachting altijd voldoende geschikte verblijfplaatsen (in andere gebouwen) aanwezig blijven. Daarnaast kan nieuwbouw geschikt worden gemaakt voor vleermuizen. Hierdoor is het niet de verwachting dat toekomstige ontwikkelingen in het projectgebied afbreuk zullen doen aan de gunstige staat van instandhouding van voorkomende soorten. Hiermee wordt voldaan aan één van de belangrijkste beoordelingscriteria. Indien een ontheffing noodzakelijk is, zal daarnaast een dwingende reden van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten, moeten worden onderbouwd. Vooralsnog wordt met betrekking tot dit laatste punt ervan uitgegaan dat deze voldoende kan worden onderbouwd. Het is dan ook aannemelijk dat een eventuele ontheffingsaanvraag met de juiste mitigerende en compenserende maatregelen zal worden verkregen.

Samenvattend

Ten behoeve van de ontwikkelingen die het bestemmingsplan mogelijk maakt, is het noodzakelijk om nu, maar mogelijk ook in de toekomst, voor verschillende soorten ontheffingen ex artikel 75 Flora- en faunawet aan te vragen. Zoals in het voorgaande is onderbouwd, is het aannemelijk dat deze ontheffingen met de juiste mitigerende en compenserende maatregelen verkregen kunnen worden. Hiermee is met betrekking tot de Flora- en faunawet de haalbaarheid van dit plan gewaarborgd.

B r o n n e n

6

6.1

Veldbezoek

Het gebied is op 10 april 2009 door de heer drs. M. van Dinther bezocht om een indruk te krijgen van het terrein en het voorkomen van planten- en diersoorten. Er zijn hierbij plantensoorten genoteerd, maar verder geen volledige vegetatieopnamen gemaakt. Het was een licht bewolkte dag met een maximumtemperatuur van 22 °C en een matige zuidoostenwind.

VERKENNEND VELDBEZOEK

6.2

Media

- www.natuurloket.nl, overzicht recente en beschikbare gegevens van planten en dieren;
- www.ravon.nl, informatie over (verspreiding) van herpetofauna;
- www.waarneming.nl, verspreidingskaarten van planten en dieren die door vrijwilligers zijn verzameld.

6.3

Gegevens

- Provincie Drenthe (2004): Milieukartering Drenthe, Productgroep Landelijk gebied: gegevens van:
 - planten: Werkgroep Florakartering Drenthe (WFD);
 - vlinders: Vlinderwerkgroep Drenthe;
 - amfibieën en reptielen: Werkgroep Amfibieën en Reptielen Drenthe (WARD).

6.4

Literatuur

- Stichting voor Bodemkartering, Bodemkaart van Nederland, schaal 1:50.000. Toelichting bij kaartblad 12 West Assen, Wageningen 1984.
- Meijden, R. van der, Heukels' Flora van Nederland, Wolters-Noordhoff bv, Groningen/Houten 2005.
- Westhoff, dr. V., drs. A.J. den Held, Plantengemeenschappen in Nederland, boek Thieme & cie, Zutphen 1975.

- Lange, R., P. Twisk, A. van Winden en A. van Diepenbeek, Zoogdieren van West-Europa, Stichting Uitgeverij KNNV en Vereniging Natuurmonumenten, Utrecht 1994.
- Broekhuizen, S., B. Hoekstra, V. van Laar, C. Smeenk, J.B.M. Thissen, Atlas van de Nederlandse zoogdieren, Stichting Uitgeverij KNNV, Utrecht 1992.
- Dijkstra, V., Belangrijkste zoogdiergebieden in Nederland; mededeling 37 van de Vereniging voor Zoogdierkunde en Zoogdierbescherming (VZZ), Utrecht 1997.
- Limpens, H., K. Mostert en W. Bongers, Atlas van de Nederlandse vleermuizen: Onderzoek naar verspreiding en ecologie, KNNV Uitgeverij, Utrecht 1997.
- Kapteyn, K., Vleermuizen in het landschap: Over hun ecologie, gedrag en verspreiding, Schuyt & Co Uitgevers en Importeurs en Provincie Noord-Holland, Haarlem 1995.
- Hustings, F., J.-W. Vergeer, SOVON Vogelonderzoek Nederland, Atlas van de Nederlandse Broedvogels, Nederlandse fauna deel 5, Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden 2002.
- Brink, H. van den, A. van Dijk, B. van Os, P. Venema, Provincie Drenthe, Stichting Werkgroep Avifauna Drenthe, SOVON Vogelonderzoek Nederland, Broedvogels van Drenthe, Van Gorcum & Comp, Assen 1996.
- Venema, P., Stichting Werkgroep Avifauna Drenthe, Wintervogels in Drenthe, Koninklijke Van Gorcum 2001.
- Provincie Drenthe, Amfibieën en Reptielen in Drenthe, Dienst ruimte en groen in samenwerking met de werkgroep Amfibieën en Reptielen Drenthe, Assen 1993.
- Bos, F., M. Bosveld, D. Groenendijk, C. van Swaay, I. Wynhoff, De Vlinderstichting, De Dagvlinders van Nederland, verspreiding en bescherming, Nederlandse fauna deel 7, Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden 2006.
- Dijkstra, A.C.J., J. de Vries en B.J. Hoentjen, Dagvlinders in Drenthe: Voorkomen en verspreiding 1990-2001, Uitgeverij Publi-Que/Vlinderwerkgroep Drenthe, Emmen 2003.
- Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie, De Nederlandse libellen (Odonata) - Nederlandse fauna deel 4, Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden 2002.
- Abbingh, G. en R. Manger, Libellen in Drenthe: Verspreidingsatlas 1995-2003; Libellenwerkgroep Drenthe, Assen 2004.
- Waarnemingenverslag 2007 'Dagvlinders, libellen en sprinkhanen', EIS-Nederland, De Vlinderstichting en de Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie.
- Peeters, T.M.J., C. van Achterberg, W.R.B. Heitmans, W.F. Klein, V. Lefeber, A.J. van Loon, A.A. Maelis, H. Nieuwenhuijsen, M. Reemer, J. de Rond, J. Smit, H.H.W. Velthuis, De wespen en mieren van Nederland

(Hymenoptera: Aculeata) - Nederlandse fauna deel 6. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, Leiden, KNNV Uitgeverij, Utrecht & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden 2004.

- Brouwer, T., B. Crombaghs, A. Dijkstra, Vissenatlas Groningen Drenthe, Uitgeverij Profiel Bedum, 2008.

B i j l a g e n

1. Vaatplanten
2. Vleermuizen
3. Overige zoogdieren
4. Broedvogels
5. Amfibieën en reptielen
6. Vlinders
7. Libellen
8. Codes Rode lijst
9. Uitleg beschermingsregime
10. Voorstel tot grenswijziging Ecologische Hoofdstructuur

Bijlage 1. Vaatplanten in de kilometerhokken 234-555 en 235-555 in en rond het plangebied (provincie Drenthe)

Nederlandse naam	Waarneming		Rode lijst	Beschermingsregime
	234-555	235-555		
Brede wespenorchis	X			Tabel 1
Gewone dotterbloem	X	x		Tabel 1
Gewone vogelmelk	X			Tabel 1
Jeneverbes	X		GE	Tabel 2
Klokjes gentiaan	X		GE	Tabel 2
Stengelose sleutelbloem	X		BE	Tabel 2
Wilde gagel	x		GE	Tabel 2

Bijlage 2. Vleermuizen in het uurhok 12-43 in en rond het plangebied (atlas)

Nederlandse naam	Waarneming	Rode lijst	Beschermingsregime
Gewone dwergvleermuis	x		Tabel 3 (bijlage IV)
Gewone grootoorvleermuis	x		Tabel 3 (bijlage IV)
Laatvlieger	x		Tabel 3 (bijlage IV)
Rosse vleermuis	x		Tabel 3 (bijlage IV)
Ruige dwergvleermuis	x		Tabel 3 (bijlage IV)
Tweekleurige vleermuis	x		Tabel 3 (bijlage IV)
Watervleermuis	x		Tabel 3 (bijlage IV)

Bijlage 3. Overige zoogdieren in het uurhok 12-43 in en rond het plangebied (atlas)

Nederlandse naam	Waarneming	Rode lijst	Beschermingsregime
Beverrat	x		
Bosmuis	x		Tabel 1
Bosspitsmuis	x		Tabel 1
Bruine rat	x		
Bunzing	x		Tabel 1
Eekhoorn	x		Tabel 2
Egel	x		Tabel 1
Haas	x		Tabel 1
Hermelijn	x		Tabel 1
Huismuis	x		
Huisspitsmuis	x		Tabel 1
Konijn	x		Tabel 1
Mol	x		Tabel 1
Muskusrat	x		
Ree	x		Tabel 1
Rosse woelmuis	#		Tabel 1
Veldmuis	x		Tabel 1
Vos	x		Tabel 1
Waterspitsmuis	#	KW	Tabel 3 (bijlage 1)
Wezel	x		Tabel 1
Woelrat	x		Tabel 1

x = vangst of vondst

= braakbalvondst

Bijlage 4. Broedvogels in het uurhok 12-43 in en rond het plangebied (atlas)

Nederlandse naam	Waarneming	Rode lijst	Beschermingsregime
Appelvink	z		Tabel 2
Bergeend	w		Tabel 2
Blauwe Reiger	z		Tabel 2
Boerenwaluw	w/z	GE	Tabel 2
Bonte Vliegenvanger	z		Tabel 2
Boomklever	z		Tabel 2
Boomkruiper	w/z		Tabel 2
Boompieper	w/z		Tabel 2
Boomvalk	w	KW	Tabel 2
Bosrietzanger	w/z		Tabel 2
Bosuil	m		Tabel 2
Braamsluiper	w/z		Tabel 2
Buizerd	z		Tabel 2
Ekster	w/z		Tabel 2
Fazant	w/z		Tabel 2
Fitis	w/z		Tabel 2
Fluiter	w		Tabel 2
Fuut	z		Tabel 2
Gaai	w/z		Tabel 2
Geelgors	w		Tabel 2
Gekraagde Roodstaart	z		Tabel 2
Gele Kwikstaart	w/z	GE	Tabel 2
Gierzwaluw	z		Tabel 2
Goudhaantje	w/z		Tabel 2
Goudvink	z		Tabel 2
Grasmus	w/z		Tabel 2
Graspieper	w/z	GE	Tabel 2
Grauwe Vliegenvanger	w/z	GE	Tabel 2
Groene Specht	w	KW	Tabel 2
Groenling	w/z		Tabel 2
Grote Bonte Specht	w/z		Tabel 2
Grote Lijster	w/z		Tabel 2
Grutto	w	GE	Tabel 2
Havik	w		Tabel 2
Heggenmus	w/z		Tabel 2
Holenduif	w/z		Tabel 2
Houtduif	w/z		Tabel 2
Huisemus	w/z	GE	Tabel 2
Huiszwaluw	w/z	GE	Tabel 2
IJsvogel	m		Tabel 2
Kauw	w/z		Tabel 2
Kerkuil	w	KW	Tabel 2
Kievit	w/z		Tabel 2
Kleine Bonte Specht	z		Tabel 2
Kleine Karekiet	w/z		Tabel 2
Kleine Plevier	w		Tabel 2
Kneu	w/z	GE	Tabel 2
Koekoek	w/z	KW	Tabel 2

Nederlandse naam	Waarneming	Rode lijst	Beschermingsregime
Koolmees	w/z		Tabel 2
Kruisbek	w		Tabel 2
Kuifmees	w/z		Tabel 2
Kwartel	m		Tabel 2
Mandarijneend	m		
Matkop	w/z	GE	Tabel 2
Meerkoet	w/z		Tabel 2
Merel	w/z		Tabel 2
Pimpelmees	w/z		Tabel 2
Putter	w		Tabel 2
Ransuil	z	KW	Tabel 2
Rietgors	w/z		Tabel 2
Ringmus	w/z	GE	Tabel 2
Roek	z		Tabel 2
Roodborst	w/z		Tabel 2
Roodborsttapuit	z		Tabel 2
Scholekster	w/z		Tabel 2
Sijs	w		Tabel 2
Soepeend	w/z		
Soepgans	w/z		
Sperwer	z		Tabel 2
Spotvogel	w/z	GE	Tabel 2
Spreeuw	w/z		Tabel 2
Staartmees	w/z		Tabel 2
Tjiftjaf	w/z		Tabel 2
Torenvalk	w		Tabel 2
Tuinfluitier	w/z		Tabel 2
Turkse Tortel	w/z		Tabel 2
Veldleeuwerik	w/z	GE	Tabel 2
Vink	w/z		Tabel 2
Vuurgoudhaantje	w		Tabel 2
Waterhoen	w/z		Tabel 2
Wespendief	w		Tabel 2
Wilde Eend	w/z		Tabel 2
Winterkoning	w/z		Tabel 2
Witte Kwikstaart	w/z		Tabel 2
Wulp	w		Tabel 2
Zanglijster	w/z		Tabel 2
Zomertortel	w	KW	Tabel 2
Zwarte Kraai	w/z		Tabel 2
Zwarte Mees	w/z		Tabel 2
Zwarte Roodstaart	w/z		Tabel 2
Zwarte Specht	m		Tabel 2
Zwartkop	w/z		Tabel 2

m = mogelijk

w = waarschijnlijk

z = zeker

Bijlage 5. Amfibieën en reptielen in het uurhok 12-43 in en rond het plangebied (website RAVON)

Nederlandse naam	Waarneming		Rode lijst	Beschermingsregime
	1997-2005	2006		
Alpenwatersalamander	x			Tabel 2
Bastaardkikker	x			Tabel 1
Bruine kikker	x	x		Tabel 1
Gewone pad	x			Tabel 1
Groene kikkercomplex	x	x	(KW)	Tabel 1/Tabel 3 (bijlage IV)
Kamsalamander	x		KW	Tabel 3 (bijlage IV)
Kleine watersalamander	x			Tabel 1
Poelkikker	x		KW	Tabel 3 (bijlage IV)
Rugstreepad	x			Tabel 3 (bijlage IV)
Levendbarende hagedis	x			Tabel 2
Ringslang	x		KW	Tabel 3 (bijlage 1)

Bijlage 6. Vlinders in de kilometerhokken 234-555 en 235-555 in en rond het plangebied (provincie Drenthe)

Nederlandse naam	Waarneming		Rode lijst	Beschermingsregime
	234-555	235-555		
Atalanta	x	x		
Bruin zandoogje	x	x		
Bruine vuurvliinder		x	KW	
Citroenvliinder	x	x		
Dagpauwoog	x	x		
Distelvlinder		x		
Eikenpage	x			
Groot dikkopje	x	x		
Groot koolwitje	x	x		
Icarusblauwtje	x			
Klein geaderd witje	x	x		
Klein koolwitje	x	x		
Kleine vos	x	x		
Kleine vuurvliinder	x	x		
Koevinkje	x	x		
Landkaartje	x	x		
Oranje zandoogje		x		
Oranjetipje	x	x		
Zwartsprietdikkopje		x		

Bijlage 7. Libellen in het uurhok 12-43 in en rond het plangebied (waarnemingenverslag)

Nederlandse naam	Waarneming		Rode lijst Beschermingsregime
	1999-2001	2002-2006	
Azuurwaterjuffer	x		
Blauwe glazenmaker	x	x	
Bloedrode heidelibel	x	x	
Bruine glazenmaker	x	x	
Geelvlekheidelibel		x	
Gewone pantserjuffer	x	x	
Grote keizerlibel	x		
Grote roodoogjuffer	x		
Houtpantserjuffer	x	x	
Koraaljuffer	x		
Lantaarntje	x	x	
Paardenbijter	x		
Platbuik		x	
Smaragdlibel	x		
Steenrode heidelibel	x	x	
Viervlek	x		
Vroege glazenmaker	x		KW
Vuurjuffer	x	x	
Watersnuffel	x	x	
Weidebeekjuffer	x		
Zwarte heidelibel	x	x	

Bijlage 8. Codes Rode lijst

BE	Bedreigd
EB	Ernstig Bedreigd
GE	Gevoelig
KW	Kwetsbaar
OG	Onvoldoende Gegevens
NB	Niet Beschouwd, standaardlijstsoort
TNB	Thans Niet Bedreigd
UW	Uitgestorven (wereldschaal)
UWW	In het Wild uitgestorven (wereldschaal)
VN	Verdwenen uit Nederland
VN*	Verdwenen uit Nederland voor 1900
VNW	In het wild verdwenen (Nederland)

Bijlage 9. Uitleg beschermingsregime**Soorten in tabel 1**

Dit betreft de soorten die in de AMvB 2004 ex artikel 75 van de Flora- en faunawet worden omschreven als 'Algemene soorten'. Ze zijn in Nederland zo algemeen voorkomend dat wordt aangenomen dat ruimtelijke ontwikkelingen de gunstige staat van instandhouding van deze soorten niet negatief beïnvloeden. Voor deze 'Algemene soorten' geldt een vrijstelling voor de artikelen 8 tot en met 12 van de Flora- en faunawet. Aan deze vrijstelling zijn geen aanvullende eisen gesteld.

Soorten in tabel 2

Dit betreft de soorten die in de AMvB 2004 ex artikel 75 van de Flora- en faunawet worden omschreven als 'Overige soorten'. Voor deze 'Overige soorten' geldt, in het kader van de Flora- en faunawet, een vrijstelling mits wordt gewerkt volgens een door het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit goedgekeurde gedragscode. Deze gedragscode moet door de sector of de ondernemer zelf worden opgesteld en ingediend voor goedkeuring (zie hierna). Zolang geen gedragscode is opgesteld, moet voor verstoring van de soorten ontheffing worden aangevraagd. Een ontheffing zal worden verleend als:

- er geen benutting of economisch gewin plaatsvindt;
- zorgvuldig wordt gehandeld.

Dit houdt in elk geval in dat de werkzaamheden geen wezenlijke invloed hebben op de soort. Er mag geen afbreuk worden gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort. Verder moet voortgaand aan de werkzaamheden in redelijkheid alles worden verricht of gelaten om te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken dat dieren worden gedood of verwond en verblijfplaatsen worden beschadigd. Hierdoor ligt het voor de hand dat in ieder geval buiten het broedseizoen zal moeten worden gewerkt.

Soorten in tabel 3

Dit betreft de soorten die worden genoemd in bijlage 1 van de AMvB 2004 ex artikel 75 van de Flora- en faunawet of in bijlage IV van de Habitatrichtlijn. Ontheffing voor deze soorten wordt alleen verleend onder strikte voorwaarden. Voor verstoring van deze soorten kan slechts ontheffing worden verleend als aan de volgende drie voorwaarden wordt voldaan:

- als geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort;
- als er geen alternatief is voor de werkzaamheden;
- als sprake is van een specifiek in de wet of de AMvB genoemde omstandigheid, bijvoorbeeld de bedreiging van de volksgezondheid of de openbare veiligheid, bestendig gebruik en uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling.

Gedragscodes voor soortenbescherming

Een gedragscode wordt noodzakelijk om van bepaalde vrijstellingen te kunnen gebruikmaken. De code moet door een sector of ondernemer worden opgesteld en worden goedgekeurd door de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. Een gedragscode maakt op systematische wijze duidelijk hoe aan de voorwaarden van de vrijstelling kan worden voldaan. Belangrijke elementen hierbij zijn de begrippen 'zorgvuldig handelen' en 'al het redelijke doen' om overtreding van verbodsbepalingen te voorkomen. Daarbij moet:

- een inventarisatie worden verricht naar beschermde soorten in het plangebied (door een deskundige);
- een plan van aanpak worden opgesteld voor het voorkomen van verstoring van de beschermde soorten;
- tevens een plan van aanpak worden opgesteld om verblijfplaatsen die voor langere periode worden gebruikt, te beschermen;
- bijzondere aandacht worden besteed aan soorten van de Rode lijst, bijlage IV van de Habitatrichtlijn en bijlage 1 van de Vogelrichtlijn;

en tot slot:

- mogen geen werkzaamheden worden uitgevoerd die in strijd zijn met de verbodsbepalingen in de voor soorten meest kwetsbare periode.

Vogels

Alle vogelsoorten (uitgezonderd exoten) zijn beschermd. Bij uitvoering van werkzaamheden in het kader van een ruimtelijke inrichting geldt vrijstelling van de verboden als wordt gehandeld volgens een goedgekeurde gedragscode.

Als er geen gedragscode is, moet worden nagegaan of verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet worden overtreden. In dergelijk geval is het mogelijk ontheffing aan te vragen. Men kan ook buiten het broedseizoen werken of starten voor het broedseizoen en de werkzaamhe-

den continu laten voortduren waardoor geen verbodsbepalingen worden overtreden. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode. Voor de meeste vogels geldt dat het broedseizoen van ongeveer 15 maart tot 15 juli duurt.

Bijlage 10.

Ecologische onderbouwing voor voorstel tot grenswijziging Ecologische Hoofdstructuur op het GGZ-terrein, Assen-Zuid

1 Inleiding

De GGZ wil naast het bestaande FPK gebouw een nieuwe tbs-kliniek realiseren. De locatie ligt in de Ecologische Hoofdstructuur van Drenthe (EHS). Aangrenzend aan het terrein ligt een klein bos- en heidegebied dat geen deel uitmaakt van de Ecologische Hoofdstructuur. Tevens worden enkele bestaande gebouwen gesloopt op een locatie die wellicht goede potentie heeft voor natuurontwikkeling.

Het voorstel is om de begrenzing van de Ecologische Hoofdstructuur aan te passen, zodanig dat de bestaande bebouwing en de beoogde bouwlocatie buiten de begrenzing vallen en het bestaande bos- en heidegebied gecombineerd met nieuwe natuurontwikkeling, binnen de begrenzing vallen. Met deze notitie wordt onderbouwd dat de voorgestelde wijziging van de Ecologische Hoofdstructuur een nettowinst voor de natuur in het gebied kan opleveren. Naast kwalitatieve winst wordt ook de totale oppervlakte van de Ecologische Hoofdstructuur groter. De begrenzing van de huidige Ecologische Hoofdstructuur is aangegeven op kaart 1. Het voorstel voor de nieuwe begrenzing is aangegeven op kaart 2. Zowel het bestaande FPK-gebouw als de beoogde nieuwbouw ten zuidoosten hiervan liggen in de Ecologische Hoofdstructuur (zie kaart 1).

2 Korte kenschets

Het terrein van de GGZ Drenthe is gelegen ten oosten van de spoordijk Zwolle-Assen en wordt aan de noordzijde begrensd door het gebied Assen-Oost. Ten zuiden sluit het gebied aan op het Park Diepstroeten, het voormalige gebied van Vanboeijen. De oostelijke rand van het plangebied sluit aan op het nationaal beek- en esdorpenlandschap Drentsche Aa met het beekdal van het Anreperdiep.

De bodem bestaat hoofdzakelijk uit zandgronden met daarin een ondiepe keileemlaag. Daardoor kunnen zich langdurige natte situaties voordoen. Door het gebied loopt het gekanaliseerde Anreperdiep met enkele zijtakken. Langs de beek zijn moerige gronden ontstaan.

3 Bestaande Ecologische Hoofdstructuur

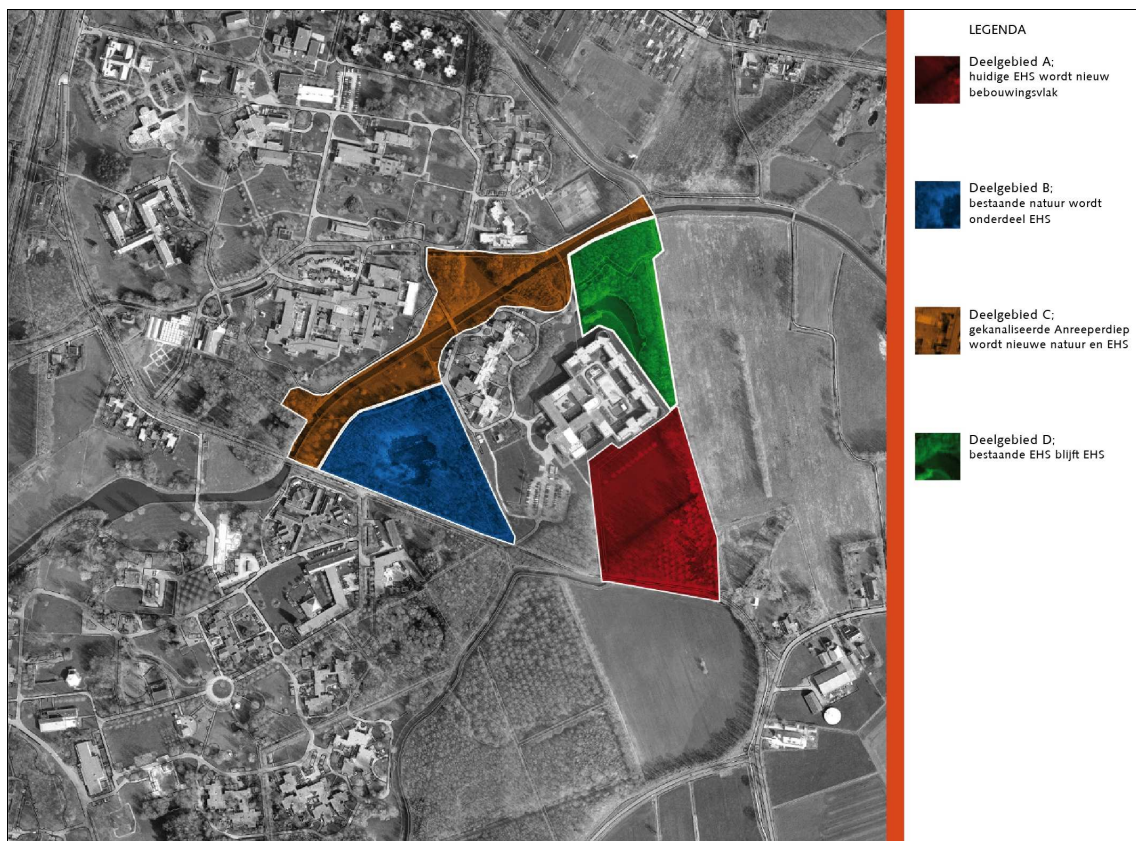
De huidige begrenzing van de Ecologische Hoofdstructuur op het GGZ-terrein is aangegeven op kaart 1. Dit gedeelte van de Ecologische Hoofdstructuur bestaat hoofdzakelijk uit bebouwing (FPK-gebouw) met aangrenzend een sportterrein. Aan de noord- en zuidzijde liggen twee populierenbosjes. Het gebied is op de provinciale natuurdoeltypekaart aangeduid als '3.65 eiken-beukenbos op lemige zandgronden'. Ten noorden van de bebouwing bevindt zich een aftakking van het Anreperdiep met aangrenzend een populierenbos. Dit gedeelte (aangeduid als gebied D op kaart 3) blijft onaangetast en blijft onderdeel van de Ecologische Hoofdstructuur. Ten zuiden van de bebouwing bevindt zich een open gebied (sportterrein, zie foto 1) met aangrenzend een populierenbosje (foto 2 en gebied A op kaart 3). De nieuwbouw is geprojecteerd over het sportterrein en voor een klein deel over het populierenbosje. De actuele natuurwaarden van het sportterrein zijn zeer laag. Ook de actuele natuurwaarde van het circa 0,8 ha grote populierenbos is niet bijzonder. Naast Canadapopulier komen zwarte els, hazelaar en vlier voor. De ondergroei en struiklaag is verder matig ontwikkeld. Het biedt een leefgebied voor enkele soorten algemeen voorkomende zangvogels. De conclusie is dat met de beoogde nieuwbouw geen natuurwaarden van veel betekenis verloren gaan.

Kaart 1: Huidige begrenzing Ecologische Hoofdstructuur

Kaart 2: Voorgestelde nieuwe begrenzing Ecologische Hoofdstructuur

Kaart 3: Ligging van de deelgebieden

Foto 1: Het gebied ten zuiden van de FPK bebouwing (gebied D op kaart 3), tevens de beoogde nieuwbouwlocatie. Dit gebied is ecologisch gezien weinig waardevol.

Foto 2: Het populierenbosje aan de zuidkant van het sportterrein bij de FPK bebouwing (gebied A op kaart 3).

Foto 3: Een waardevol heiderelict te midden van de bebouwde omgeving (deelgebied B op kaart 3).

Foto 4: Het gekanaliseerde Anreepdiep (gebied C op kaart 3). Hier liggen hoge potenties voor natuurontwikkeling.

4 Nieuwe Ecologische Hoofdstructuur

Het voorstel houdt in dat de deelgebieden B en C aan de Ecologische Hoofdstructuur worden toegevoegd. Gebied B bestaat uit een geaccidenteerd heide-terrein omgeven met een goed ontwikkeld eiken-berkenbos. De dop- en struikheivegetaties zijn nog van goede kwaliteit. Plaatselijk komt grove den voor. Samen met het omringende eiken-berkenbos met een goed ontwikkelde ondergroei van onder meer klimop, kamperfoelie en verschillende soorten varens is het landschappelijke en botanisch een waardevol complex. Door de geïsoleerde ligging en het kleine oppervlak zullen de faunistische waarden beperkt zijn. Mogelijk komt levendbarende hagedis er nog wel voor. Tevens is het gebied van waarde voor een groot aantal soorten zangvogels, dagvlinders en libellen. Het gebied heeft mogelijk te lijden van verdroging. Dat kan echter met lokale maatregelen worden opgelost.

Deelgebied C bestaat uit een gedeelte van het Anreepdiep met aangrenzend grasland en kleine bosjes. De taluds van de beek zijn steil. De natuurlijke begroeiing, langs de rand van de beek, is teruggedrongen tot een smalle rand. De oeverzones bestaan verder hoofdzakelijk uit grasvelden met enkele verspreide bomen en langs de noordzijde uit wat kleine bosjes. De actuele natuurwaarden van dit gebied zijn vrij laag (zie foto 4). De oeverzones zijn te smal om voor een interessante flora en fauna van veel betekenis te zijn. Gezien de locatie en de abiotiek is het gebied echter zeer kansrijk voor natuurontwikkeling. Conform de inrichtingsschetsen van het Masterplan (GGZ Drenthe, december 2008) ligt een waterrijke natuurontwikkeling hier voor de hand. Plaatselijk kunnen meanders worden hersteld en natuurvriendelijke oevers worden ingericht. Dat houdt in dat de taluds worden verflauwd en de oeverzones sterk

worden verbreed met geleidelijke overgangen van water naar land. Moeras- en rietvegetaties worden afgewisseld met poelen, schraalland met kwelsoorten en elzen/wilgenbroekbos.

Aan de zuidoostzijde van het Anreperdiep kan met eenzelfde ontwikkeling de natuurlijke relatie met het heideterrein (deelgebied B) worden hersteld en verdroging worden tegengegaan. De verharde weg kan worden vervangen door een schelpenpadje waardoor er een vloeiende overgang van het heideterrein naar de beek ontstaat. Door de aanwezigheid van de beekloop met de aangrenzende zandige, hogere gronden kan, weliswaar kleinschalig, toch een rijke en aantrekkelijke natuur tot ontwikkeling komen met een hoge diversiteit aan planten en dieren. Deelgebied C is als zoekgebied aangewezen op kaart 3, in die zin dat de exacte begrenzing nog nader kan worden bepaald. Er is aansluiting gezocht bij het bestaande wegen- en bebouwingspatroon. De oppervlakte bedraagt circa 1,7 ha.

5 Waterkwaliteit

Ook de beekloop in deelgebied D kan met natuurvriendelijke oevers worden uitgerust. Dit vergroot ook hier de natuurwaarden en de onderlinge samenhang. Het Anreperdiep is een van de voedingsbeken van het Drentsche Aa gebied. Het nationaal park en het Natura 2000 gebied liggen op korte afstand van het plangebied. Brede geleidelijke oeverzones hebben door de zuiverende werking van waterplanten een positief effect op de kwaliteit van het beekwater; dit werkt dus ook in positieve zin door in het Natura 2000-gebied. Ook voor andere tracés van het Anreperdiep en Deurzerdiep wordt oeverherstel overwogen.

Ten zuiden van het FPK-gebouw loopt in noordelijke richting een sloot (foto 1). Het water uit de sloot wordt via een duiker in noordelijke richting naar het oppervlakte water in deelgebied D geleid om vervolgens geleidelijk af te stromen in het Anreperdiep. Deze afwatering betrof vroeger een natuurlijke beekloop. Het zou de ecologische waarden ten goede kunnen komen als in het plangebied een tracé kan worden gevonden om de sloot en de onderleider op een meer natuurlijke manier door het gebied te leiden. Langs de oevers zijn echter onderhoudspaden nodig. De dimensionering van de oevers en het tracé zijn punten van nadere uitwerking/onderzoek.

6 Conclusie

Samenvattend ziet de ecologische balans ten aanzien van de voorgestelde wijziging van de Ecologische Hoofdstructuur er als volgt uit: de bestaande Ecologische Hoofdstructuur rond het FPK-gebouw (zie kaart 1) is ecologisch gezien van betrekkelijk geringe waarde. Door de aanwezigheid van de bebouwing en het bestaande gebruik zijn de kansen voor versterking van deze waar-

den betrekkelijk gering. Het populierenbosje (circa 0,8 ha) in deelgebied A wordt gecompenseerd met de aanleg van nieuwe natuur (1,5 ha-2 ha) in deelgebied C. Deze oppervlakte is exclusief het oppervlak van de beekloop. De kansen voor natuurontwikkeling in deelgebied C zijn hoger dan in deelgebied A. Met de voorgestelde grenswijziging wordt de totale oppervlakte van de Ecologische Hoofdstructuur aanzienlijk vergroot. Met de voorgestelde wijziging kunnen de reeds bestaande natuurwaarden in deelgebied B verder worden versterkt. Tot slot: de aanwezige variatie in abiotiek wordt beter benut: de ecologische waarde van het eindplaatje, een complex van beeklopen, schraalland, heidevegetaties, elzenwilgenbroek en eiken-berkenbos is meer waard dan de som der delen: veel diersoorten profiteren juist van deze variatie.

Colofon

Opdrachtgever
GGZ Drenthe

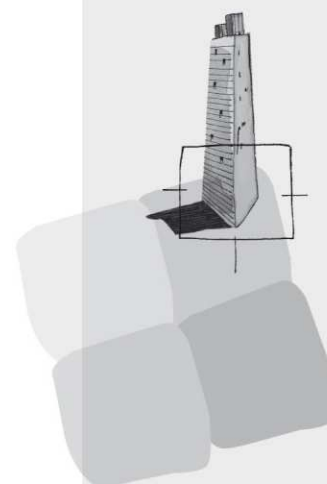
Contactpersoon
De heer R. Goos

Rapport
De heer drs. M. van Dinther
BügelHajema Adviseurs

Fotografie
BügelHajema Adviseurs

Projectleiding
Mevrouw drs. P.E. de Jong
BügelHajema Adviseurs

Projectnummer
015.34.51.00.00

BügelHajema Adviseurs bv
Bureau voor Ruimtelijke
Ordering en Milieu BNSP
Vaart nz 48-50
Postbus 274
9400 AG Assen
T 0592 316 206
F 0592 314 035
E assen@bugelhajema.nl
W www.bugelhajema.nl

Vestigingen te Assen,
Leeuwarden en Amersfoort